Poštnina plačana v gotovini.

Cena Din 1·—

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1·—, na 16 straneh Din 2·—, mesečna naročnina Din 20·—, za tujino Din 30·—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. — Oglasi po tarifi in dogovoru.
Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 143 | Ljubljana, sobota, dne 15. novembra 1930 | Leto I.

Težka kriza v fašističnem korporativnem sistemu

Napetost med delavskimi in delodajalskimi sindikati narašča - Resno ozadje nedavne ostavke treh sindikalnih voditeljev - »Lavoro Fascista« za boljševiške metode proti voditeljem podjetij in špekulantom

Rim, 14. novembra. n. Gospodarska kriza v Italiji se težko odraža na vsem korporativnem sistemu, ki ga je ustvarila fašistovska vlada z namenom, da preuredi državo na fašistovski podlagi. Ni dvoma, da je hotel fašizem, ko je prevzel vse sindikalne organizacije v svojo oblast, utrditi svoj položaj in dobiti kontrolo nad delavstvom ter urejevati v zmislu svojih lastnih interesov vso produkcijo. Zato je ta sistem vse bolj političnega nego gospodarsko-socijalnega pomena. **V korporativnem sistemu je prišlo sedaj do težke krize, ki je ni povzročila le svetovna gospodarska kriza.** Ta jo je marveč le še povečala.

Ob instalaciji vrhovnega korporativnega sveta je Mussolini naglasil, da mora Italija obvladati težko gospodarsko in finančno krizo. Napovedal je ostro borbo nezaupnim elementom. To borbo je te dni fašistovski režim uvidel in sedaj se trudi, da bi s preganjanjem in aretacijami iztrebil vse protifašistovske elemente iz fašistovske stranke, v kateri se je mnogo takšnih ljudi nabralo. Prav tako pa nastopa fašizem proti vsem podjetnikom in delavcem, ki niso vdani fašistovskemu režimu.

Organ delavskih sindikatov »Lavoro fascista« je pozdravil omenjeno Mussolinijevo izjavo, da bo namreč fašizem pobil in uničil vse one delodajalce, ki niso dovolj »pofašisteni«, in da bo v tej borbi podprl delavstvo in ga tako docela sprejel pod svoje okrilje. Med tem pa se te napovedi niso izpolnile v celoti. Fašistovski režim pripravlja sedaj razne mere za pobijanje gospodarske in finančne krize, kot tudi za ublažitev nezaposlenosti. V zvezi s tem je uvedel akcijo za znižanje delavskih plač in za zaposlitev vseh delavcev. Na ta način bi vsak teden delali vsi delavci vsaj za dva ali tri dni. O tem poslednjem namenu fašistovskega režima v delavskih krogih mnogo govorijo. **V zvezi fašistovskih demnngo govorijo. V zvezi fašistovskih delavskih in delodajalskih organizacij pa je prišlo do nesporazumljenja, spričo katerega so zastopniki treh velikih sindikalnih organizacij podali ostavko.** Na njihova mesta je režim imenoval vladne komisarje. Vse kaže pa, da bo še marsikateri delavski sindikalni voditelj odstopil.

Danes »Lavoro fascista« zelo ostro piše o tej krizi in o nameravanem znižanju delavskih plač. List trdi, da težko grešijo **vsi oni, ki bi hoteli spraviti v sklad odnošaje med kapitalisti in delavci in ki bi hoteli oboje pripraviti do medsebojnega sodelovanja na ta način, da bi v prvi vrsti pritisnili na delavce in jim znižali plače.** Takšna rešitev krize bi ne bila samo neopravičena nego tudi škodljiva. V krizi, ki je nastala zaradi tega, ker je produkcija večja nego povpraševanje, bi pomenilo znižanje delavskih plač oslabljenje kupne sile milijonov konsumentov, t. j. delavcev. List meni, da bi morala vlada glede omiljenja nezaposlenosti prisiliti industrijce, da bi svoje dohodke investirali v druge posle, če jih že ne morejo pri svojih lastnih podjetjih. S porastom stečajev in meničnih protestov hočejo kapitalisti prepričati ljudi, da se tu oni borijo s težkimi razmerami, toda po mišljenju lista je treba imeti pred očmi okolnost, da so ti stečaji le posledica nezmožnih voditeljev poedinih podjetij, ki se spuščajo v nespametne špekulacije. **List zahteva, naj vlada energično nastopi proti vsem onim, ki vodijo razna podjetja, naj njihovo delo kontrolira in naj jim zniža plače.** Edino na ta način je mogoče ozdraviti gospodarsko življenje v Italiji in utrditi fašistovski korporativni sistem. List pravi, da je fašizem že nekajkrat po svojih voditeljih dokazal, da ne predstavlja nikake reakcije, nego pravo revolucijo. Zaradi tega mora fašizem odločno nastopiti in vse špekulante odstraniti. Ko bo to storjeno, bodo našli v okrilju nacije in mesta in dela vsi, ki jim ga je treba.

Korporacijski minister Bottai je dal vsem vodstvom sindikalnih organizacij nalog, da uvedejo znižanje delavskih plač. V nobenem slučaju pa ne smejo znižati plače, če se ob istem času ne spremenijo kolektivne pogodbe. Za izpremembo teh pogodb so izdana že vsa potrebna navodila in bo o tei izpremembi v bližnjih dneh odločal centralni korporativni odbor.

Velika Tardieujeva zmaga v franc. parlamentu

Poslanska zbornica je izglasovala vladi zaupnico z veliko večino - »Briandova zunanja politika je politika Francije« - »Naj bo že enkrat konec aferе Tardieu-Briand«

Pariz, 14. novembra. AA. Snoči je v svojem govoru predsednik ministrskega sveta g. Tardieu izjavil, da je zunanja politika Francije tista politika, ki jo vodi g. Briand. Moramo biti ponosni, je rekel predsednik vlade, **da stoji na čelu te politike osebnost, kakršna je Briand, da ta zastopa Francijo v Ženevi. Glede razorožitve pravi Tardieu, da razorožitev za zaveznike po mirovnih pogodbah ni obvezna.** Vendar poudarja, da ima Francija 183.000 vojakov manj od Italije in 195.000 manj od Velike Britanije. Kar se tiče revizije mirovnih pogodb, izjavlja Tardieu, da se to vprašanje načenja vsak teden in to je jako slab političen sistem. Glede gospodarstva Francija ne stoji slabo, vendar bo na prihodnji konferenci o evropskem gospodarstvu v Ženevi stavila take predloge, **ki naj napravijo konec boljševiški propagandi v Osrednji Evropi in obenem odstranijo nevarnost revizije mirovnih pogodb.**

Ob koncu svojega govora je g. Tardieu apeliral na politike, naj s svojim glasovanjem v parlamentu manifestirajo za solidarnost Francije.

Pariz, 14. novembra. n. Po zaključku velike zunanje-politične debate je bil sprejet dnevni red, kakršnega je predlagala radikalna levica. Minister Tardieu je v svojem govoru protestiral v prvi vrsti proti poskusu, da bi se ustvarilo kako nesoglasje med njim in Briandom. Pet let je deloval skupno z Briandom in z njim se je vedno solidariziral, čeprav se morda kdaj z njim ni strinjal. **Naj bo že enkrat konec aferi Briand-Tardieu. Vladna zunanja politika ima dve bazi: Lokarno in Haag.** V tem zmislu so pred kratkim Francozi izpraznili Porenje in to je bilo prav, saj so celo na seji nemškega parlamenta kmalu po izpraznitvi celo Hitlerjevci oblekli civilno obleko. **Nemčija se težko vara, če misli, da ji bo uspela akcija glede revizije mirovnih pogodb.** Določbe Društva narodov, ki ima pravico kontrolirati mirovne pogodbe, v ničemer ne priznavajo, da bi bilo treba bivšim zaveznikom razorožiti vojsko. Določbe mirovnih pogodb pravijo, da se mora Nemčija razorožiti, nikakor pa ne, da bi morale to storiti tudi druge države.

Nato je Franklin-Bouillon izrazil nezadovoljstvo z odgovorom ministrskega predsednika, posebej še zaradi tega, ker se Tardieu baje ni dovolj natančno izrazil o reviziji mirovnih pogodb. Tardieu se je ponovno oglasil k besedi in zahteval, naj stranke preidejo preko svojih sporov in naj v zunanje-političnem oziru soglasno nastopijo z vlado. »Rušite vlado jutri, če se vam zdi to potrebno,« je dejal, »toda ne danes, ko gre za interese Francije!«

Pariz, 14. novembra. AA. **Na sinočnji seji je izglasovala zbornica zaupnico vladi g. Tardieuja s 323 proti 270 glasovom.**

Pariz, 14. novembra. AA. Od 270 glasov proti vladi g. Tardieuja je bilo 106 socijalističnih in 24 republikansko-socijalističnih. Skupini Leyguès in Marin sta se vzdržali glasovanja. Franklin Bouillon je glasoval proti vladi.

Povratek francoske delegacije v Pariz

Beograd, 14. novembra. AA. Člani uradne francoske delegacije, ki so prisostvovali v Beogradu odkritju spomenika hvaležnosti napram Franciji, so dospeli davi v Pariz. Na postaji so delegacijo sprejeli jugoslovanski poslanik dr. Miroslav Spalajković, vojaški ataše polkovnik Predij in osobje poslaništva. Francoski minister Champetier de Ribes, general Chatry in admiral Robert so izrazili g. dr. Spalajkoviću svojo veliko radost zaradi sijajnega sprejema v Beogradu.

Herriot težko obolel

Pariz, 14. novembra. n Bivši ministrski predsednik Herriot je težko obolel na želodčnem katarju

Vladna kriza v Belgiji

Bruselj, 14. novembra. AA. Kralj je sprejel bivšega predsednika ministrskega sveta Jasparja. Pri tej priliki je kralj prosil Jasparja, naj umakne ostavko svoje vlade. Jaspar je odgovoril, da bo dal odgovor v 24 urah. Medtem se bo posvetoval s svojimi prijatelji.

Bruselj, 14. novembra. AA. Kralj Albert ni sprejel ostavke kabineta.

Sožalje Beograda povodom katastrofe v Lyonu

Beograd, 14. novembra. AA. Povodom katastrofe, ki je zadela Lyon, je predsednik beograjske občine Milan Nešić poslal županu Lyona sledečo sožalno brzojavko:

G Herriotu, županu lyonske občine! V imenu Beograda, prestolice kraljevine Jugoslavije, hitim, da Vam izrazim naše iskreno sožalje. Prevzeti smo z globoko bolečino in iskreno sočustvujemo s trpljenjem in tragedijo Lyona, povzročeno po strahoviti katastrofi, ki je uničila celo četrt in zahtevala stotino mrtvih. Strahoviti udarec, ki je povzročil tako nesrečo in zasul del Lyona, je zabolel beograjske prebivalce, ki pomilujejo nesrečne žrtve neusmiljene usode. — Predsednik beograjske občine inž. M. Nešić.

Italija išče posojilo v Ameriki

Milan, 14. novembra. AA. »Popolo d' Italia« poroča, da bo grof Volpi, ki potuje v ameriške Združene države, sprejet od predsednika Hooverja. List poudarja da je namen tega potovanja sklenitev mednarodnega posojila.

Pogajanja med Turčijo in Italijo

Carigrad, 14. novembra. AA. Italijanski poslanik v Ankari je odpotoval danes v Rim, kjer bo prisostvoval pogajanjem med turškim ministrom za zunanje zadeve Rudži bejem, Mussolinijem in Grandijem. Politični krogi pripisujejo tem sestankom veliko važnost, ker gre po mišljenju merodajnih krogov za sporazum za čim ožje sodelovanje med Italijo, Madjarsko, Grčijo, Bolgarijo in Turčijo

Dve ostavki v Avstriji

Dunaj 14. novembra. d. Vodja krščansko-socijalne opozicije v dunajski mestni hiši, občinski svetnik Zimmerl, je zaradi sporov v krščansko-socijalni stranki danes odložil svoj mandat v občinskem svetu

Gradec, 14 novembra. d. Podžupan graški dr. Strafella je odložil ta svoj mandat.

Sporazum med dr. Schobrom in Landbundom

Dunaj, 14. novembra. AA. Korbiro poroča, da je med dr. Schobrom in voditelji kmečke zveze prišlo do popolnega sporazuma, po katerem bosta v vseh državnih vprašanjih obe skupini vzajemno ravnali. Dr Schober bo parlamentarni voditelj obeh skupin in njen skupni predstavnik pri pogajanjih za morebitno setavo vlade.

Dunaj bo v nedeljo brez listov

Dunaj, 14 novembra n. Nedeljski listi ne izidejo, ker so črkostavci sklenili praznovati jutrišnji praznik deželnega patrona Sv. Leopolda.

Zaključek britske imperijalne konference

London, 14. novembra. AA. Davi se je pričela v sprejemnici zunanjega urada zaključna plenarna seja imperijalne konference, ki se še nadaljuje. Vodje delegacij so zasedali skoraj ves včerajšnji dan Seja je bila prekinjena šele opolnoči

Vodje delegacij so razpravljali v glavnem o poročilu Grahamovega odbora o gospodarskem sodelovanju in o možnosti uvedbe kvotnega sistema za žito in druga živila iz dominijonov, ki se uvažajo v Anglijo.

Vodje delegacij so snoči sklenili, priporočiti današnji plenarni seji imperijalne konference, naj se nadaljuje proučevanje predlogov angleške delegacije v vprašanju preferenčnih carin, predlaganih od nekaterih dominijonskih delegatov.

Atentat na predsednika japonske vlade

Ministrski predsednik smrtno nevarno ranjen — »Atentator je hotel odpraviti gospodarsko krizo na Japonskem«

Atentat na predsednika japonske vlade —

Tokio, 14. novembra. d. Na ministrskega predsednika Hamaguchija je bil danes zjutraj na kolodvoru v Tokiju izvršen atentat s samokresom. Ministrski predsednik je bil smrtnonevarno ranjen. Zdravniki kljub temu upajo, da ga ohranijo pri življenju.

Ministrski predsednik je hotel baš stopiti v vlak, da se odpelje k velikim manevrom v Okiami, ko se mu približa mlad mož, siromašno oblečen, in ustreli nanj iz samokresa. Hamaguchi bi padel na tla, če ga ne bi bil njegov tajnik podprl. Prenesli so ga v železniški urad, kjer ga je takoj preiskal zdravnik. Kroglja, ki je zadela ministrskega predsednika, se je zarila v spodnji del telesa in na več mestih predrla drobovje. Potrebna je bila takojšnja operacija. Po operaciji je bil Hamaguchi prepeljan v bolnico, kjer so mu morali napraviti krvno transfuzijo. Kri je dal na razpolago sin ministrskega predsednika. Hamaguchijevo stanje je še vedno zelo resno.

Atentatorja so takoj na kolodvoru prijeli. Zove se Tomeo Sagoya, je 23 let star, doma iz Nagasakija ter je član nacijonalističnega društva »Aikokuša«. Ko so ga zaslišali, je izjavil, da je upal z usmrtitvijo ministrskega predsednika odpraviti gospodarsko krizo na Japonskem.

Tokio, 14. novembra. d. Zdravniki, ki so operirali napadenega ministrskega predsednika, so smatrali za potrebno, da izvedejo še drugo transfuzijo krvi in kesneje tudi še tretjo.

Dr. Korošec v Ljubljani

Zagreb, 14 novembra. k. Dr Korošec, ki se je ustavil včeraj v Zagrebu, je danes popoldne ob 17 z brzovlakom odpotoval v Ljubljano.

Mednarodni gospodarski kredit

Varšava, 14. novembra. AA. Odbor za poljedelske kredite poljedelskega bloka, ki je bil ustanovljen avgusta t. l. v Varšavi, je sklenil svoje delo in soglasno sprejel resoluci o o mednarodnem gospodarskem kreditu. Sklepni govor je imel poljski minister za poljedelstvo Staniewicz. V imenu vlade je naglasil važnost resolucije, s katero se rešuje to vprašanje. Zahvaljuje se delegatom držav, ki so se udeležili teh del, in izraža prepričanje, da bodo ti sklepi mnogo doprinesli k rešitvi gospodarske krize. Resolucije bodo jutri objavljene.

Iz globokih korenin sega jugoslov. misel

Vedno je živel naš narod v živem kontaktu z evropskim kulturnim svetom in zato so uplivale tudi najraznovrstnejše ideje in nazori na naš razvoj. Vendar pa ni nobena ideja uplivala na našo akademsko mladino in naše naobraženstvo s tako silo, ko jugoslovanska misel. Ta je bila naravnost preizkušna ideja za vse druge nazore in mladina je presojala v glavnem vse ideje le po tem, kako se ujemajo in kako služijo jugoslovanski misli.

Naravno je to, ker iz najbolj globokih korenin je tudi vznikla jugoslovanska misel, kakor je to tako lepo povdaril v svojem govoru minister Sernec, ko je dejal: **»Jugoslovanstvo je pri nas organsko zvezano z vsem narodnim razvojem. Iz osnovne ljubezni do rodne hiše in do rodne grude raste ljubezen do slovenstva, ki se nato preliva v zavest jugoslovanstva.«**

Ni pa za narod globlje korenine, kakor je ljubezen do rodne hiše. Tu se zbirajo in osredotočujejo vse tradicije naroda ter nastaja ona elementarna zavest skupnosti, ki je podlaga vsaki sili naroda. A tudi vsa nravstevna sila posameznika, ko tudi vsega naroda, se rodi v rojstni hiši. Kar kdo prinese iz rojstne hiše, to je njegov osnovni kapital in če tega zapravi, je skoraj neizogibno zapravil vse, pa najsi pride po krivih potih tudi do bogastva. V rojstni hiši, v družini se izoblikuje bodoča generacija in čim lepši so običaji v rojstni hiši, tem trdnejši je ves narod.

Ljubezen do rodne hiše je zato tudi izvir vse druge ljubezni. Kdor ne ljubi rojstne hiše, ta tudi ne ljubi narodne tradicije, ta se je že na pol izneveril svojemu narodu. Ljubezen do rodne hiše nujno zapoveduje tudi ljubezen do rodne grude. Naj bo zemlja še tako trdna, naj jo je znotila generacija za generacijo, vseeno je ta zemlja vedno vredna ljubezni, ker je rodna gruda, ker je sveta zemlja. Kajti zemlja da šele narodu in tudi možu tal in brez zemlje je usoda vsakega naroda v zraku. Cel mož je kmet, ker stoji na svojih tleh in cel narod je šele tisti, ki živi na svojih tleh.

Ljubezen do rodne zemlje je požrtvovalna in etična ljubezen, ki povišuje vsakogar in ki daje vsakemu človeku oporo tudi v najtežjih viharjih. Ta ljubezen je sploh rešila naš narod in če ne bi naš kmet tako zvesto ljubil svoje zemlje, bi bilo našega naroda že davno konec. V začetku novega veka in kasneje ga je tudi že skoraj bilo konec. Ker pa je kmet držal zemljo in jo ljubil, pa čeprav je bil tolikrat osleparjen in opeharjen za njene plodove, je bilo v času narodnega prebujenja nakrat obnovljeno vse slovensko ozemlje. S svojo ljubeznijo do rodne zemlje nam je naš kmet skozi stoletja ohranil našo narodno posest.

Iz ljubezni do družine, do rojstne hiše in do rodne grude pa nujno sledi ljubezen do vseh, ki dele isto usodo. Zato ljubezen do slovenstva ni dejansko nič drugega ko razširjena ljubezen do družine in do rodne grude. Je to najbolj naravna ljubezen, ki se rodi kar sama od sebe in zato je tudi bilo mogoče izvesti narodno probujenje skoraj v par dneh.

Drevo, ki sega s svojimi koreninami globoko, dvigne tudi visoko svojo krono. Zato pa tudi ljubezen do rodne grude, ki sega do najbolj globokih korenin, ne more obstati pri tleh, temveč se dvigne visoko, da iz slovenstva doraste do jugoslovanstva in še dalje do slovanstva. Ena ljubezen je organsko zvezana z drugo, ena brez druge ne more obstati. Usahne jugoslovanstvo, če ne dobiva dotoka iz korenin, a slovenstvo ostane pri tleh, če mu jugoslovanstvo ne razširi horiconta.

Kar pa ima korenine globoko v zemlji, to je tudi silno in močno, da vzdrži vse viharje. Kakšne sile so že butale ob jugoslovanstvo, da ga razbijejo, pa po vrsti vse so obnemogle. In v sužnosti ko v svobodi je jugoslovanstvo vedno zmagovito preneslo vse viharje in po njih se razcvetelo samo s še lepšo krono.

Tako nezmagljiva je vsaka ideja, ki sega s svojimi koreninami globoko. Jugoslovanska ideja ima tako globoke korenine, ki so trdno zarašene v rojstni dom, v rodno grudo in v družino. Zato se tudi nihče ne more brez škode za samega sebe iztrgati iz objema teh korenin. Svoj boljši del, ves sok, ki mu ga je dala natura, mora preklicati, če se hoče iztrgati. A potem je samo še list, ki se je odtrgal od drevesa, da uvene na tleh.

Segati vedno nazaj do teh večno živih korenin naroda je zato tudi naloga jugoslovanske misli, ki velja za vedno.

Resna navzkrižja na razorožitveni konferenci

Skupni nastop sovjetske, nemške in italijanske delegacije

Ženeva, 14. novembra. AA. Na današnji seji pripravljalne komisije za razorožitveno konferenco se je pokazala velika razlika v mišljenju med posameznimi delegacijami. Ko se je to opazilo pri glasovanju, so gg. Cecil, Massigli in Gibson predlagali, naj se sprejme resolucija, s katero države soglašajo glede potrebe, da se efektivno omeji produkcija vojnega materijala, in to ne samo potom publicitete. V drugi točki resolucije je rečeno, naj se določa najprimernejša metoda za omejitev proračunskih izdatkov za dobave vojnega materijala. **Sovjetski, italijanski in nemški delegati so bili proti temu predlogu. Sovjetska in italijanska delegacija sta predložili ponovno svoje stare predloge.** Glasovanje bo jutri.

Ženeva, 14. novembra. AA. Pripravljalni odbor za razorožitveno konferenco je nadaljeval razpravo o omejitvi oboroževanja. Britska delegacija je stavila predlog, naj bi pogodbene stranke izmenjavale vse podatke o oboroževanju in način, kako si zamišljajo razorožitev. Ta predlog je odbor sprejel. Italijanski predlog, naj bi se oboroževanje omejilo s črtanjem izdatkov v državnem proračunu, je bil odložen do prihodnje seje.

Sestanki ministrov z zastopniki naroda

Pomembne besede ministra Neudorferja v Križevcih — Krasno uspela zborovanja v Čačku in Užicah

Križevci, 14. novembra. l. Sestanku ministrov z narodom v Križevcih, ki se je vršil snoči, v veliki dvorani Hrvatskega doma, je prisostvovalo preko 600 delegatov iz naroda. Med njimi je bilo mnogo kmetov iz okolice. Pri dohodu so bili ministri prav prisrčno pozdravljeni. Sestanek je otvoril predsednik občine Kolarić, s pozdravnim nagovorom, nakar so govorili zastopniki naroda, za njim pa ministri dr. Srškić, Švegelj in Neudorfer. Ministri so obetali, da bo vlada vprašanja, ki so bila na sestanku pokrenjena, vzela v oceno in jih kolikor mogoče ugodno rešila. Minister Švegelj je posebno govoril o poljedelski krizi in o njenem pobijanju. G. Neudorfer je med drugim dejal: »Tudi danes se še šepeta, da sedanje stanje ni dobro in da se bo spremenilo. **Treba pa je, da se vsak prepriča, da je ta država trdna. Nikoli Hrvatje niso imeli toliko pravic, kakor jih imajo danes v svoji državi. Vsem se oprošča preteklost — tudi meni. Jaz sem mnogo o tem govoril, danes pa krenil na pravo pot.** Danes smo si izbrali za voditelja onega, ki je svoje najmlajše dni prebil v najtežjih časih. On je moral po strelskih jarkih in je moral na pot čez Albanijo. Izbrali smo si za voditelja kralja. Njemu bomo sledili in za njim pojdemo. Živijo kralj! (Splošno odobravanje in klici: Živijo).

Na koncu sestanka je predsednik občine še govoril poslovilne besede ministrom, ki so se nato zahvalili za prisrčni sprejem. Prisotni so priredili burne ovacije kralju, Jugoslaviji in vladi. Ob 8·30 zvečer so se ministri odpeljali preko Zagreba v Beograd.

Čačak, 14. novembra. l. Včeraj po 14. uri so se ministri s posebnim vlakom odpeljali iz Kraljeva v Čačak, kamor so prišli okrog 16. Na postaji so bili prisrčno sprejeti od številnega občinstva in so odšli nato v mesto, ki je bilo okrašeno z zastavami. Pred novim gimnazijskim poslopjem se je zbralo meščanstvo in pozdravljalo ministre. Velika svečana dvorana v gimnaziji je bila nabito polna zastopnikov meščanstva in prebivalstva iz okolice. Sestanek je otvoril predsednik občine Pantović, pozdravil ministre in se jim zahvalil za poset. Opravičil je nato ministra Uzunovića, ki se zaradi prehlajenja ni mogel udeležiti sestanka. Sledili so nato govori zastopnikov naroda, nakar je povzel besedo minister Frangeš, za njim pa minister Kumanudi, ki se je dotaknil gospodarske krize in vprašanj, ki interesirajo ta predlog. Nato je govoril še minister Preka, za njim pa prosvetni minister Maksimović, **ki je med drugim omenjal poset hrvatskih seljakov v Šumadiji in poset šumadinskih seljakov na Hrvatskem te sprejeme, ki so bili prirejeni v Zagrebu in Ljubljani.** Na koncu se je predsednik zborovanja zahvalil ministrom za poset in jim prosil, naj tolmačijo kralju razpoloženje, ki vlada v teh krajih. Poslane so bile pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju in predsedniku vlade. Sestanek se je končal ob 18·30. uri, nato je sledil banket v hotelu »Kren«.

Užice, 14. novembra. l. Snoči po 21. uri so ministri z vlakom odpotovali iz Čačka v Užice. Tja so prišli ob 23·35, pa so do jutra ostali v svojih vozovih. Ob 8. uri so sprejeli na kolodvoru ministre zastopniki oblastev in številno občinstvo. S kratkim nagovorom je pozdravil ministre ravnatelj učiteljišča Milenković. S kolodvora so ministri odšli peš v mesto, ki je bilo okrašeno z državnimi zastavami. Sestanek ministrov z narodom je bil v gimnaziji. Na sestanku so bili zastopani okoliški srezi. Prisotno je bilo veliko štev. pristašev raznih bivših strank. Sestanek se je pričel kmalu po 9. uri. Otvoril ga je predsednik občine Gordić s pozdravom na ministre in dejal, da so Užice bile vedno vdane najvišjim državnim idealom in da so dale največ žrtev za blaginjo države. Opisal je še potrebe mesta. Ko je govoril še nekaj zastopnikov naroda, je odgovarjal minister Kumanudi, ki je v svojem govoru omenil vse negativne rezultate dela za časa preteklih desetih let v bivši narodni skupščini. Te rezultate je primerjal s sedanjim pozitivnim delom za državo in narod. Govoril je še o parlamentarni krizi v drugih državah, dalje o kontroli nad državnimi uslužbenci itd. Njegov govor je bil prisrčno sprejet. Nato je povzel besedo minister Frangeš, za njim pa minister Maksimović. Vsi govori so bili navdušeno pozdravljeni.

Na splošno željo je spregovoril tudi minister Preka, ki je na tem potovanju pridobil velike simpatije v Šumadiji. Preka se je zahvalil nekemu prejšnjemu govorniku, ki je prav posebno pozdravil hrvatske člane vlade, ki so tu prisotni. (Odobravanje.) Minister je nato govoril o težkih in žalostnih momentih iz naše prošlosti, posebno iz dobe strankarskih in plemenskih bojev pred 6. januarjem. Raduje se in hvaležen je Nj. Vel. kralju, da mu je omogočeno, da kot Hrvat prvič po dvanajstih letih po našem osvobojenju in ujedinjenju lahko tako iskreno in odkrito govori z brati Srbi o vseh narodnih in državnih potrebah. Podčrtava ljubezen in slogo, ki danes pri nas vlada. Zagotavlja prisotne, da se bodo Hrvatje tako kakor Srbi z ramo ob rami borili ter branili to našo skupno domovino in da ne bodo dovolili sovražniku, da bi videl našo hišo v plamenih.

Predsednik je prečital nato še brzojavko banskih svetnikov iz tega kraja, ki se nahajajo v Sarajevu na seji banskega sveta. Sestanek je bil zaključen ob 12·30 opoldne.

———

Statistični pregled obdelane zemlje v Jugoslaviji

Beograd, 14. novembra. AA. Statistični oddelek ministrstva za poljedelstvo je izdal v posebni knjigi pregled o obdelani zemlji leta 1929. Knjiga je tehnično in strokovno sestavljena ter lepo opremljena. Uredniki so pazili na to, da bo knjiga napisana poljudno in da je vsakomur dostopna. Vrhu tega so bili tudi podatki urejeni na podlagi katastra in primerjanj s podatki iz prejšnjih let. V krajih, kjer še ni katastra, kakor v Vrbaski in Moravski banovini ter v nekih delih Dunavske in Zetske banovine, tvori podlago obdavčitev obdelane zemlje leta 1928. Vse statistično gradivo je razvrščeno v 16 preglednih in dobro sestavljenih ter lahko umljivih poglavjih.

V prvem in drugem poglavju so statistični podatki o obdelani zemlji po banovinah in srezih za vse vrste poljskih kultur. **Iz teh podatkov je razvidno, da je bilo leta 1929 s pšenico posejane 11,739.097 ha zemlje, leta 1924 pa 11,139.020 ha.**

V tretjem in četrtem poglavju so podatki po banovinah in srezih o posameznih rastlinskih skupinah. Skupna njihova površina je znašala 6,403.366 ha. Največ je bilo posejane pšenice in koruze, skupno za 82·12% vse obdelane zemlje.

Peto in šesto poglavje prinašata podatke o glavnih žitaricah s podatki o pridelku. **Pšenice je bilo pridelane leta 1929 skupno 25,854.647 metrskih stotov, koruze 41,476.640 metrskih stotov.** Slede podatki o ostalih žitaricah.

Od 7. do 12. poglavja so podatki po banovinah in srezih o tem, kolikšen je bil posevek po posameznih rastlinskih vrstah in kolikšen je povprečnik na enem ha.

V 13. poglavju so podatki o pokošenih travnikih in o količini sena.

Ostala poglavja prinašajo podatke o vinogradništvu in o sadjarstvu. Pri podatkih o vinogradih so uredniki pazili na to, ali so vinogradi posajeni z domačimi ali ameriškimi trtami. Slede podatki po banovinah in srezih o vinskem pridelku in o sadni letini.

Resnici na ljubo

Z ozirom na vest zagrebških »Novosti« in nato v »Slov. Narodu« ugotavljamo, da je g. minister inž. Dušan Sernec že od julija naprej ustanovni član Ljubljanskega Sokola.

Sprememba gozdnega zakona

Beograd, 14. novembra. l. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za gozde in rudnike in v soglasju z ministrskim predsednikom podpisal zakon, s katerim se spreminja in dopolnjuje gozdni zakon od 31. decembra 1929. Z novim zakonom se razveljavlja člen 33 gozdnega zakona, po katerem je bilo prepovedano puščati koze v gozd. Spreminja se tudi določilo člena 157, ki govori o kazni.

Razpis sodniškega mesta

Beograd, 14. novembra. l. V smislu člena 13. zakona o sodnikih rednih sodišč se razpisuje konkurz za popolnitev mesta starešine okrajnega sodišča v Slov. Bistrici ter drugih sodniških mest, ki bi se s to popolnitvijo izpraznila. Prošnje je treba predlagati po službeni poti pravosodnemu ministrstvu do 29. t. m.

Pripravljanje zakona o štandardizaciji žitaric

Beograd, 14. novembra. AA. Zakonska podlaga za standardizacijo žitaric se izdeluje v poljedelskem odseku zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Zakonu bo v glavnem princip svobodna trgovina in bo imel svrho, dati možnost okrepitve izvoza in konkurence na zunanjih tržiščih ter s tem pospeševanja proizvodnje. Načrt tega zakona bo predložen anketi potom zainteresiranih organizacij, da bo zakon moči čimprej izdati.

VZS sklican za 17. t. m.

Beograd, 14. novembra. AA. Plenum vrhovnega zakonodajnega sveta je sklican na sejo za dne 17. t. m. ob 17. uri. Na dnevnem redu je nadaljevanje pregleda gradbenega zakona.

Okrožnica o odmeri davkov zavarovalnicam

Beograd, 14. novembra. AA. Oddelek za davke ministrstva financ je poslal vsem finančnim direkcijam in inspektoratom okrožnico o odmeri davkov zavarovalnicam. Okrožnica našteva vse prejšnje sklepe istih predmetov in ugotavlja, da davčne uprave še vedno po lastni uvidevnosti odmerjajo davku podvržene dohodke družb, zlasti glede na premije, izplačane agentom za zavarovanje. Davčni oddelek poudarja, da dobijo direkcije vsako leto redne davčne odmere za zavarovalnice kakor tudi izkaze o izplačanih provizijah. Te dokumente so direkcije dolžne takoj poslati davčnim upravam, davčne uprave pa jih morajo vzeti kot računski temelj za odmero davka.

Polovična vožnja

Beograd, 14. novembra. AA. Minister za promet je dovolil polovično vozno ceno delegatom vseh prosvetnih društev, članov Češkoslovaške zveze v kraljevini Jugoslaviji, ki potujejo na kongres zveze, ki bo 7. in 8. decembra v Osijeku.

Pravilnik o delu zdravstvenega odbora

Beograd, 14. novembra. AA. Minister za socijalno politiko je na podlagi čl. 59 zakona o pobijanju nalezljivih bolezni predpisal pravilnik o delu zdravstvenega odbora.

Telefonska zveza Maribor-Dortmund

Beograd, 14. novembra. AA. 16. t. m. se otvori telefonski promet med Mariborom in Dortmundom.

V Angliji se pripravljajo na volitve

London, 14. novembra. n. »Daily Telegraph« poroča, da se delavska stranka z veliko vnemo pripravlja na skorajšnje parlamentarne volitve. Politični krogi računajo, da bo sedanji parlament razpuščen koncem januarja ali pričetkom februarja prihodnjega leta. Konservativci goje mnogo nade, da pridejo kmalu spet do oblasti.

Finančna politika francoske vlade

Pariz, 14. novembra. AA. Odgovarjajoč na interpelacije je finančni minister imel daljši govor, v katerem je dejal, da državni kredit ni bil še nikoli tako visok. Sedanja borzna kriza je kriza med posamezniki, ne pa med državo in posamezniki. Finančni minister je dalje izjavil, da lahko prepove kotacijo tujih vrednosti, ne pa francoskih. Demantiral je vesti, da je vlada intervenirala v bančnih poslih med francosko banko in banko »Oustric« Francoska banka, je dejal minister, eskomptira trgovske vrednostne papirje na podlagi svojih statutov. Govoreč o banki »Adam«, je izjavil, da je vlada intervenirala edino zato, da brani klijente. Minister je na široko opisal načrt reorganizacije borze, ki naj olajša borzne transakcije. Omenil je, da je predložil načrt zakona o kreditnih družbah, in naglasil, da bo vlada podvzela vedno vse potrebne mere za varstvo vlagalcev.

Izid avstrijskih volitev in Italija

Rim, 14. novembra. n. Po poslednjih volitvah v Avstriji je fašistovski tisk, ki je pred volitvami napravil mnogo reklame Heimwehrovcem, le malo več zinil o volitvah samih. Nato je opozoril pariški »Temps«, ki je ugotovil, da so skrajni nacijonalistični elementi v Avstriji, ki so se oprijeli fašistovskih metod, doživeli pri volitvah silen poraz. Sedaj seveda odgovarja »Giornale d' Italia«, ki pravi, da se položaj z volitvami ni spremenil. Socijalisti so dobili komaj en mandat več kot prej. List konstatira, da so po volitvah slejkoprej v pretežni večini meščanske stranke, v ničemer se pa ne dotakne vprašanja samega, namreč heimwehrovskega poraza.

Vprašanje indijske ustave

London, 14. novembra. n. Memorandum indijske vlade o reformi indijske ustave so vse stranke sprejele z velikim nezadovoljstvom. Angleški tisk, posebno »Daily Telegraph«, ki poroča o tem, pravi, da je nerazumljivo, kako more indijska vlada zagovarjati takšne načrte, ki jih je sestavil podkralj. Če se bo sprejel predlog podkralja v Indiji, tedaj tam nikoli več ne bo miru.

Noblova nagrada za kemijo

Stockholm, 14. novembra. AA. Noblovo nagrado za kemijo dobi profesor Fischer iz Monakovega, za fiziko pa indijski profesor na kalkutski univerzi Šandrasekhara.

Avtobus, poln šolskih otrok, se prevrnil

Bukarešta, 14. novembra. d. Med Bacau-om in Targul Ocra-om se je danes zgodila težka avtomobilska nesreča. S šolskimi otroci zaseden avtobus se je prevrnil v cestni jarek. Pri tem je bilo mnogo otrok težko ranjenih, dva sta takoj umrla na mestu nesreče, dva pa kesneje v bolnici. Tudi učitelj je bil težko ranjen.

Petnajst rudarjev ubitih pri spopadu s policijo

Lima, 14. novembra. AA. V Peruju so bili spopadi med rudarji in redarstvom v bližini Malpasa 15. rudarjev je bilo ubitih, mnogi pa ranjeni

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 14. novembra. d. Večerna vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Za soboto: jasno in mrzlo. Za nedeljo: milo vreme, bolj oblačno.

Iz Rusije in o Rusiji

Zastopnik ministrstva za zunanje zadeve Kitajske republike v Mukdenu je izročil generalnemu konzulu URSS v Mukdenu noto, v kateri se severna kitajska vlada opravičuje zaradi napadov belogardistov na kitajsko-vzhodno železnico in zagotavlja sovjete, da bo tudi vnaprej skrbela, da tuji neodgovorni elementi ne bodo kalili odnošajev med obema državama. Kitajska vlada se sklicuje na tekoči proces proti 14 ruskim belim oficirjem, ki so v bandi hoteli preiti mejo, da razbijejo progo priamurske železnice. Ne more se pa ustreči zahtevi sovjetske vlade, naj se odpuste iz službe vsi rusik uslužbenci, kolikor niso sovjetski nastavljenci na železnici, ker bi to nasprotovalo azilnemu pravu Kitajske in humanosti, radi katere je Kitajska poskrbela za ruske begunce.

Petdeset merodajnih industrijcev je na konferenci v Tokiu sklenilo zahtevati od japonske vlade, naj se garancijski fond za trgovino z URSS zviša od 350 tisoč na 20 milijonov jenov, obenem pa naj vlada garantira za polne sklepe, ne pa samo za 60 do 70%, ko doslej.

V poljski »Gospodarski Reviji« razpravlja ekonomist Trepka o sodobni mednarodni gospodarski krizi in vidi njen vzrok v tem, da sta se Rusija in Kitajska kolikor toliko že osamosvojili in zaprli svoja tržišča drugim državam, med katerimi je nastala tako ostra konkurenca, da ima mednarodna trgovina že povsod značaj dumpingt. Velesile, ki so v društvu narodov v prvi vrsti propagirale za male države svobodo trgovine, so prve odstopile od svojih tez in so se druga za drugo zaprle z zaščitnimi carinami. Vsled teh antagonizmov ne uvažajo ne politične, ne gospodarske in ne razoroževalne konference in so vse teze o Panevropi in podobnem neizvedljive. Zato si mora Poljska, ne glede na razvoj na zapadu, zagotoviti ruski trg, izključivši vse slabe vplive ruskega dumpinga. Organ »Poljska Gospodarča« kaže na lvovski »Vzhodni velesejm«, ki mora ravno v smeri te politike odigrati glavno vlogo.

V Petrozavodsku je politična policija odkrila novo »organizacijo škodljivcev«, ki je delovala že 2 leti. Zaradi delovanja te organizacije je zgorela sorokovska ladjedelnica in je v skladiščih zgnila riba. Škoda se ceni na več milijonov rubljev.

V Simferopolju je bilo treba vreči v morje več tisoč ton pokvarjene ribe.

V doneckem bazenu (Donbas-u) je bilo v oktobru nakopano le 62% premoga za oktober.

V glavnih črnozemnih okrožjih, ki so merodajna za ozimni posev, je zasejano ozimine le do 10%.

V prvi polovici oktobra ni bilo natovorjenih 237 tisoč vagonov. Na oktobrski železnici od Male Višere do Leningrada ni mogoče raztovoriti vagonov vsled pomanjkanja delavcev.

Ker sta naftoeksportna asocijacija Združenih držav in angleški petrolejski koncern znižala v medsebojni konkurenci cene na petrolej in bencin od 0·5 do 2 penc pri galonu kljub redukciji produkcije (za 44 milijonov barelov), se pripravlja sovjetska unija na ogromno konkurenčno borbo z obema koncernoma že v najkrajšem času, dokler med njima še ne more popustiti medsebojna napetost, ki jo nameravajo sovjeti izkoristiti do skrajnosti.

Dr. M, Černič:

Rotary international

Maribor, 14. novembra.

Jutri v soboto 15. t. m. bo v Mariboru inavguracija kluba Rotarijcev. Pri tej priliki se zbero v Mariboru ne le odposlanci vseh že obstoječih klubov v Jugoslaviji, marveč tudi vseh klubov iz bližnjega inozemstva (Gradec, Dunaj, Solnograd, Dunajsko Novomesto). Kot inavgurator je določen g. inž. Gerbl z Dunaja, ki je guverner za vso Evropo. Inavguracija bo v veliki Kazinski dvorani.

Ker je to v Sloveniji prvi klub, dočim jih v Jugoslaviji obstoja že osem in se snujejo novi v večjih mestih, med temi tudi v Ljubljani, bo dobro, če se občinstvo informira o ciljih te mednarodne organizacije.

»Rotary« je ameriškega izvora — prvi klub se je ustanovil v Chicago leta 1905., danes je razširjena ta organizacija po vsem svetu in ima nekaj stotisoč članov. Ime ima od tega, ker so člani prvega kluba prirejali svoje sestanke zdaj pri enem zdaj pri drugem članu, so torej »rotirali« od enega do drugega. Cilji organizacije so sledeči:

1. ideal služenja kot temelj vsakega zaslužnega udejstvovanja;

2. visoko etično pojmovanje vseh poklicnih in poslovnih zadev;

3. da vsak rotarijec v svojem zasebnem, poklicnem in javnem življenju izvršuje ideal služenja;

4. da se širi krog znancev kot torišče za širše udejstvovanje;

5. da se prizna zaslužnost vsakega koristnega dela; da je vsak rotarijec dolžan svoj poklic pošteno izvrševati in ga smatrati za priliko, da more koristiti človeški družbi;

6. medsebojni sporazum; dobrodušnost napram sočloveku; svetovni mir na podlagi svetovnega občestva ljudi, ki jih veže ideal služenja;

»Rotary Club« je združenje aktivnih pripadnikov vseh poklicev, ki jih navdaja ideal biti drugim koristen in ki se združujejo z namenom, da skupno proučavajo teorijo služenja kot pravo podlago uspeha in zadovoljstva v poklicnem delu. Vsak rotarijec se trudi, to teorijo udejstvovati v svojih poslih kakor tudi v privatnem življenju in stremi za tem, da to teorijo priznavajo tudi njegovi soljudje.

Članstvo pri klubu rotarijcev je vezano na določilo, da ima vsaka poslovna, oziroma poklicna skupina zgolj enega člana. Za članstvo še ni moči potegovati, marveč si izbira člane klub sam, stremeč za tem, da ima po svojih članih zvezo z vsemi poklici in z vsemi posli. Zbira se članstvo vsak teden na skupne sestanke s predavanji in informacijami o svetovnih rotarijskih pokretih; ti sestanki so obvezni — kdor štirikrat zapored izostane brez opravičila, preneha biti član.

»Rotary Club« ni nikako tajno društvo in se ne umešava niti v vero niti v državljanstvo niti v narodnost svojih članov, marveč stremi za tem, da je vsak član polnovreden pripadnik svoje vere in narodnosti ter lojalen državljan v svoji državi. — Veseleč se, da je ravno Maribor v Sloveniji prvi, ki dobi to internacijonalno organizacijo, po kateri pridejo naši ljudje v stik s svetovnim utripom, želimo rotarijskemu pokretu pri nas in izven naših mej kar največ uspeha v interesu idealnih ciljev človeškega sožitja in svetovnega miru. Inozemskim kakor tudi jugoslovanskim gostom, ki bodo v soboto zbrani v Mariboru, pa izrekamo prisrčno dobrodošlico in jim želimo, da odnesejo iz Maribora kar najprijetnejše spomine.

Razširjajte Jugoslovana!

Rog. Slatina po sezoni

Slatina, 14. novembra.

Sezona je zaključena, sezonski gostje so odšli in le nekaj jih je še, ki bivajo tu na svojih jesenskih počitnicah. Dasi zdravilišče nima zimske sezone, sta dva zdraviliška hotela in nekateri zasebni hoteli preko cele zime odprti. Možnost uporabe zdravilnih sredstev je pač omejena; navadne kopeli, pitna kura in terenske kure pa so prej ko slej gostom na razpolago.

Tišina je zavladala v zdravilišču. Družabno življenje, kolikor obstoja, se odigrava v ožjih krogih: v čitalnici, po gostilnah in na zletih po okolici. Neka tiha domačnost združuje goste in ritem življenja v splošnem je sedaj bolj umeren, blažji in zato bolj harmoničen; pestrost velike sezone, koncertov in šumnih prireditev, ki bi to razpoloženje — razpoloženje z vsemi svojimi privlačnostmi — motile, pozimi seve ni.

Kdor pa ljubi svojevrstno samoto in hoče mira, komur ozračje bučnega, včasih že banalnega življenja velikih mest ne prija več, za tega je Rogaška Slatina izven sezone naravnost idealno zatočišče.

Za telo in duh namreč često ni boljšega leka kot je prijeten, nemoten oddih, daleč od nalog poklica ali dela, proč od razburjajoče vsakdanje okolice, v pozabljenju na stalne spremljevalke: skrbi.

Rogaška Slatina in nje okolica izpolnjujeta te pogoje. Vprav, kdor ljubi naravo, pride tu na račun kot morda nikjer drugje; saj je kraj po svojem zemljepisnem položaju čaroben, malone brez tekmeca.

Zdravilišče je skrito v kotlini, zavarovani neposredno od ponosne Janine, ljubkega Tržaškega hriba in od resnega griča Tavčarjevega. Preko njih, tja na vse strani, valovita rebra Bočevega in Donatijevega pogorja z doli in globeli, ki se vijejo kot srebrni pasovi v vseh smereh obzorja. Površina pokrajine je pravi mozaik; za temnimi gozdovi hrastov, bukev, kostanjev, pa tudi iglavcev, se vrste vinogradi, ki krase solnčna pobočja, potem njive, travniki in pašniki, ki so posuti povsod tam, kjer je pionir zemlje, naš kmetič, nastavil orodje kulture. — Bele, v sadnem drevju skrite hiše in gospodarska poslopja, posamezno ali v manjših vaseh združene, so domovi tukajšnjih prebivalcev, tihih, skromnih, odkritosrčnih, gosta ali popotnika spoštujočih. — Na nekaterih holmih kraljujejo cerkvice, suvereno, dostojanstveno. Celotna slika ima oni svojstveno, pristno naš značaj, ki daje duši poleta, obuja vero in utrjuje ljubezen v ta svet poezije, biser naše velike domovine. — Joško Sottler.

Nova osnovna šola v Slovenski Bistrici

Slov. Bistrica, 13. novembra.

Preteklo nedeljo je odšla v Ljubljano k banski upravi deputacija okrajnega šolskega odbora, prosit podpore za zidavo nove osnovne šole v Slov. Bistrici.

Z novim šolskim zakonom so postale marsikatere šole ali šolska poslopja nemogoča, posebno pa taka, kakršno je poslopje osnovne šole v Slov. Bistrici. Šola ne odgovarja nobeni zahtevi moderne higijene. Med vsemi desetimi razredi ni enega razreda, ki bi temu odgovarjal. Pritlični prostori dekliške šole so n. pr. nizki in obokani. Še slabše je z razsvetljavo. Nekateri razredi leže tako, da dobivajo svetlobo iz desne in leve, kar je gotovo najslabše za mlade oči razvijajočega se otroka. Stranišča leže tik razredov, da zasmradijo ne samo hodnike s svojimi lesenimi in škripajočimi stopnicami, nego bušnejo smrad tudi v posamezne oddelke, ako se odpro vrata. S tem v zvezi je treba povdarjati, da ventilacijskih naprav sploh ni in se da ventilirati samo z odpiranjem oken. Iz vsega tega lahko presodimo in naj je jasno, zakaj je prestal slovenjebistriški okraj leta 1927. največjo in najopasnejšo epidemijo škrlatinke v vsem srezu.

V predvojni dobi so slovensko šolstvo absolutno zanemarjali in pomagali graditi nemško »schulvereinsko« šolo, sedanjo meščansko šolo in pri tem v svoji zaslepljenosti popolnoma pozabili na okoliške slovenske otroke. Osnovna šola je bila pred in med vojno sploh mačeha slovenskim otrokom. Po vojni v splošni gospodarski in kulturni krizi, v splošnem političnem boju in zagrizenosti, se ni nihče brigal za šolo in deco, ki je sedela v teh neprimernih prostorih dnevno po pet ur.

Šola je danes v takem stanju, da se zlo ne da odpraviti, niti s prezidavo, niti kako drugače, ker poslopja dekliške, kakor deške šole ne odgovarjata že v osnovi.

Mlada razvijajoča duša, ki hoče svobode in razmaha za svoj razvoj, se mora tlačiti v prenapolnjenih nehigijeničnih razredih in preživeti v teh prostorih po več ur na dan. Taka šola je potem kvečjemu v muko in ne v veselje otrok.

Nevzdržnost razmer je bila pereča že delj časa. Končno jo je tudi oblastna komisija ugotovila, ki je meseca julija 1928. pregledala šolo, da šola ne odgovarja in da se mora čimprej zgraditi novo poslopje. Kakor že povedano, je postalo z novim zakonom o narodnih šolah stvar v gmotnem oziru aktuelna. Učiteljske stanarine znašajo pri nas blizu 40.000 dinarjev letno, kar je za šolski okoliš ogromno breme. Sploh pa opažamo v Slov. Bistrici ostro stanovanjsko krizo, ki pa bi z novo šolo odpadla, ker bi se stara šola lahko preuredila v stanovanjsko hišo za učitelje. Vzdrževalcem našega šolstva bo rešitev tega vprašanja dokaj olajšana s posojilom, ki ga bo lahko najeti iz državnega šolskega fonda.

Upamo, da odločilni faktorji ne bodo odlagali več z zidavo šole, kar bi bilo skrajno brezobzirno napram naraščaju, naši bodočnosti. — G.

Delovanje škofjeloške podružnice SPD

Škofja Loka, 13. novembra.

Mlada planinska postojanka v Škofji Loki, ki je pričela delovati šele pred par leti kot naslednica leta 1907. ustanovljene selške podružnice SPD s sedežem v Selcih nad Škofjo Loko, si je nadela nalogo, da podružnično delovanje v vseh smereh čim bolj poglobi, poživi in okrepi. Ugotovljeno je, da Škofjeloško gorovje, Polhovgrajski Dolomiti z vsemi predgorji, griči in izletnimi točkami niti zdaleka nimajo onega obiska turistov, ki bi ga škofjeloška okolica po prirodnih vrlinah, prijetnih poteh in pestrih razgledih po vsej pravici zaslužila. Kot vzgled lahko služi litijska podružnica SPD, ki je s sistematično propagando znala pritegniti v svoje hribine nele bližnje, temveč tudi mnoge turiste iz Hrvatske, osobito iz Zagreba. Stanovanjska kriza Škofje Loke, ki je bila stalni razlog jadikovanja in odtujevanja tujcev, bo polagoma le prešla, saj par desetin sob se le pripravlja svrham tujskega prometa.

Markacijski odsek SPD je tekom letošnjega leta obnovil markacije v malone prav vseh smereh z izhodiščem iz Škofje Loke. Turistom bodo oznake gotovo dobrodošle, ker so bile dosedanje markacije deloma nejasne, pa tudi zabrisane v poslednjem času se mnogo razmišlja o postavitvi planinske koče na Lubniku, 2 uri oddaljeni gori iz Škofje Loke. Zadevo upajo kljub neverjetnim oviram ugodno speljati. Čim bo definitivno urejena zadeva zemljišča, bo treba ukreniti vse potrebno za donos gradbenega materijala na vrh Lubnika, kar bo med najbolj težavnimi stvarmi. Vzporedno s omenjenim nameračrtom skuša podružnica še dalje dvigniti število članstva, ki naj se ne rekrutira zgolj iz Škofje Loke; močno naj bosta soudeleženi Selška in Poljanska dolina. Ima škofjeloško SPD svoje poverjenike, ki so: M. Thaler za Železniške; Anton Plajfer, zaslužni planinar in voditelj bivše podružnice v Selcih za Dražgoše; Ludvik Jezeršek za Poljane nad Škofjo Loko; Franc Demšar za Zali log, Lovro Pintar za Sorico, Franc Lotrič za Češnjico in Franc Šušteršič za Selca nad Škofjo Loko. Članov je 102. Centralni odbor podružnice je v rokah odvetnika dr. Franca Jerale. Močna zavira jačjemu procvitu je nedostajanje sredstev in je poleg članarine edini vir prihoda eventuelni čisti dobiček planinskih zabav.

Polje nedokončanega dela je široko. Vsekakor bi po vzgledu tržiške podružnice SPD kazalo izdati načrt ozemlja škofjeloškega gorovja. Vsi prirodno zanimivi detajli naj bi se fotografirali in se skušali objaviti v tem ali onem ilustriranem listu. Že dolgo pogrešamo priročne knjižice s zgodovinskim in zemljepisnim opisom škofjeloških in okoliških znamenitosti, ki jih je na kopice. Prav bi prišla jasna razgledna tabla z najvažnejšmi napisi, kakor smo jo vajeni videti na nekaterih železniških postajališčih. — Opozoriti bi bilo posebej na slikovite podzemske jame in vsestransko bogate razglede. Manjše, orientacijske tablice naj bi bile enotne in jasne. Skratka, so to migljaji, ki jih bo čas nedvomno pritirjal v ospredje.

Ne dvomimo pa, da bo podvzetni odbor SPD vsem navedenim nalogam kos — saj mu tako prav odkrito želimo.

Pismo iz Dravinjske doline

Poljčane, 13. novembra.

Že smo v drugi polovici jeseni in ne več daleč, ko nas bo pozdravila zima. Dnevi so kratki in mrzli in ko se stori noč, se vse umakne v hiše v toplejše zavetje. Zato pa so take noči tem pripravnejše za nevarne zmikavte, ki oprezujejo danes tu jutri tam.

Pregnani vlomilci

Tako smo komaj poročali o izvršenem vlomu na Stanovskem in poskušenem v Baumannovo restavracijo, že so se pojavili te noči pri Kalandrovih v Lušečki vasi, kjer so v hiši le tri ženske, novi rokomavhi. Oblezli so previdno hišo, že tiho sneli zunanja okenca, ko se je — bilo je okrog polnoči — v sobi vžgala luč in so jo morali nepoklicani gosti, boječ se, da še ne pri kličejo sosedov, urnih krač topot brez plena popihati.

Higijenska razstava

Kakor izvemo, bo imel »Zdravstveni dom« iz Maribora v Konjicah v telovadnici deške osnovne šole pod okriljem konjiškega Sokola higijensko razstavo. Za časa razstave, ki bo trajala od 16. do 23. novembra, se bodo vršila dnevna predavanja s skioptičnimi slikami. Za morebitna pojasnila občinstvu pa bo na razpolago demonstratorica tega zavoda. Želeti je, da posetijo to razstavo, ki bo brezplačna, ne le Konjičani, ampak tudi ostalih, vsaj najbližjih krajev Dravinjske doline.

Martinovanje na Boču

Tukajšnja podružnica SPD se hoče pred zimo še slovesno posloviti od Boča. V nedeljo dne 16. t. m. bo pri Miklavžu (624 m) slovesna maša, nato pa bodo imeli odborniki slavnostno sejo. Planšarice bodo med tem za povabljene pekle Martinove goske; vsi drugi pa, ki še obiščejo ta dan Boč (želeti je obilne udeležbe), naj prinesejo gosi s seboj. —an

Kultura

»Ženski svet« prinaša v 11. številki sledečo vsebino: Jane Addams (Angela Vodetova), Gospa Marina (Anka Nikoličeva), Ko listje pada... Jesen. (Li-Tai-Po — Ksaver Meško), Dama iz kavarne (France Bevk), Pod vtisom (Dora Grudnova), Čtivo in naša dekleta (Marica Bartolova), Občinska nameščenka v borbi za enakopravnost in proti uvedbi celibata (Mila Ocepkova), Kongres jugoslovanskega ženskega saveza (Angela Vodetova), Evropsko in ameriško stanovanje naših delavcev (Pavla Lovšetova), »Rajska ptica« (Vida P.), Ob zatonu (Zorana), Krizantema (Andreja - Vera), Izvestja: Po ženskem svetu, Materinstvo, Gospodinjstvo, Kuhinja, Modna priloga, Krojna pola, Ročno delo.

Naš Rod, ki ga ureja Josip Ribičič in ilustrirajo Maksim Gaspari, E. Justin in O. Gaspari, prinaša v svoji 1. številki, posvečeni slovenski Koroški, na uvodnem mestu škofa Gregorja Rožmana Pozdrav koroški mladini, nadaljni prispevki pa so iz peres Toneta Gasparija, dr. V. Kotnika, Josipa Sašla, I. Matičiča, Vlada Klemenčiča, Frana Milčinskega, Fr. Rojca, A. Pirjevca itd. Naš rod ima poseben oddelek za svoje najmlajše čitatelje (Cicibanov rod) in je v resnici presenetljivo, kako daleč se je ta list v tako kratkem času že uredil in zbral. V kotičku, ki ga spisujejo mladi naročniki sami, vzbudi pozornost črtica o medvedu — komedijantu, ki jo je napisala Milena Romold, učenka meščanske šole v Slovenjgradcu. Naš rod je naš najcenejši mladinski list, naročniki Mladinske matice plačujejo zanj in za 4 knjige letno po 22·50 Din na leto (v 9 mesečnih obrokih po 2·50 Din). Oba lista se naročata v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Prva opereta v letošnji sezoni se bo pela v ptujskem gledališču v ponedeljek 10. t. m., ko bo gostovalo mariborsko gledališče s Szirmajevo operto **»Aleksandro«**, ob kateri priliki bo nastopil prvič v Ptuju bivši prvak beograjske operete, sedaj režiser Nar. gledališča v Mariboru, ki bo pel tudi glavno tenorsko partijo. Kljub temu, da bo sodeloval ves operetni ansambl, zbor, štatisti in orkester, veljajo navadne operne cene. Vendar pa naj bo gledališče do sobote, 8. t. m. razprodano, sicer se ne bi moglo vršiti gostovanje.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA

Začetek ob 20. uri zvečer

Sobota, 15. nov.: Sveti plamen. Red D.

Nedelja, 16. nov.: ob 15. uri »Snegulčica in škratje«. Mladinska predstava pri znižanih cenah. Izven. Ob 20. uri »Gospa ministrica«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

OPERA

Začetek ob 20. uri zvečer

Sobota, 15. nov.: »Moč usode«. Red E.

Nedelja, 16. nov.: ob 15. uri »Prodana nevesta« Gostuje Marij Šimenc. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. Ob 20. uri »Le Mascotte«. Izven.

MARIBORSKO NARODNO GLEDALIŠČE

Sobota, 15. novembra: ob 20. uri »Škrjančkov gaj«. Kuponi. Gostovanje gdč. Milke Michlove, zagrebške subrete.

Nedelja, 16. nov.: Ob 15. uri »Aleksandra« Kuponi. — Ob 20. uri »Lutka«.

MESTNO GLEDALIŠČE V CELJU.

Nedelja, 16. nov: Ob 16. uri »Utopljenca«.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 17. nov.: ob 20. uri «Gospa ministrovka«. Gostuje mariborsko gledališče.

Šentjakobski gledališki oder

V soboto, dne 15. ob 20. »Križni pajek«.

V nedeljo, dne 16. ob 20. »Križni pajek«.

Šentjakobski gledališki oder ponovi v soboto 15. in v nedeljo 16. t. m. veseloigro »Križni pajek«, ki je doživela pri premieri v soboto sijajen uspeh. Veseloigra vsebuje nebroj veselih scen in mora navdušiti vsakogar. Predprodaja vstopnic v trgovini g. Miloša Kurničnika na Starem trgu

Dnevne vesti

— **Službeni list kr. banske uprave Dravske banovine** štev. 37. z dne 15. novembra 1930. ima sledečo vsebino: Zakon o izpremembi in dopolnitvi zakona o notranji upravi; Odredba o preureditvi cestnih okrajev v območju Dravske banovine; Odredba o prispevnem razmerju banovine in cestnih okrajev k stroškom za gradnjo in vzdrževanje banovinskih cest; Red za gorske vodnike v Dravski banovini; Razne objave iz »Službenih novin«.

— **K zadnji proslavi Preporodovcev.** Kakor v Ljubljani, tako so obstojale organizacije Preporoda tudi po drugih slovenskih srednješolskih mestih. Precej močna je bila ona v Gorici in njene voditelje je zadela ista tragična usoda. Tako so bili po izbruhu vojne aretirani in v tamkajšnjih sodnih zaporih zaprti sledeči takratni srednješolci: Ciril Bremec, Avgust Mate, Fran Tavčar, Marij Černovic, Justin Hvala, Franjo Ferenčak, Ivan Kolar, Ivan Gnezda in Josip Trošt. Obtoženi so bili pregreškov po §§ 285—287 in hudodelstva po §§ 58, 60 in 65 kaz. zak. Iz ječe so bili izpuščeni šele z odlokom z dne 16. marca 1915. leta, a morali so po večini k vojakom. Nekateri so srečno pobegnili preko linije in so potem postali dobrovoljci ter se udeležili bojev na strani Rusov in Srbov. Njihova usoda po osvobojenju je različna, priznanja pa še niso sprejeli ne odlikovanja.

— **Črnogorski seljaki na poti v Slovenijo.** V Karlovec je dospelo 38 črnogorskih seljakov, ki so prišli iz Kotora preko Sarajeva, Broda in Zagreba ter so na poti v Slovenijo.

— **Ne pošiljajte tuberkuloznih hiralcev v ljubljansko javno bolnico.** Uprava banovinske splošne bolnice v Ljubljani opozarja vse prizadete v njih lastnem interesu, naj nikar ne pošiljajo tuberkuloznih hiralcev v bolnico, ker jih zaradi pomanjkanja prostora in obstoječih predpisov ni mogoče sprejeti. — Ravnateljstvo banovinske splošne bolnice v Ljubljani.

— **Javna dražba orožja.** Dne 4. decembra 1930., od 9. ure dalje se bo vršila v veži sreskega načelstva v Ljubljani, Hrenova ul. št. 11 javna dražba orožja, katero je bilo odvzeto po čl. 22 in 40 zakona o posesti in nošenju orožja in čl. 35 pravilnika k temu zakonu, kakor tudi orožje, katero se hrani že več časa pri podpisanem srezkem načelstvu, in sicer lovske puške eno- in dvocevke, karabinke, flobertovke, pištole, samokresi itd. K dražbi bodo pripuščeni koncesijonirani trgovci z orožjem, ki se izkažejo s koncesijskimi listinami in osebe, ki se izkažejo, da imajo veljavne orožne liste, ali pa dovoljenje za nabavo orožja. Zdražilec mora plačati predpisano takso po tarifni postavki 81 taksnega zakona.

— **Zakonska stabilizacija dinarja.** O tem aktualnem vprašanju predava danes v soboto ob 20·30 v »Zvezdi« g. dr. Milan Lilleg, urednik »Narodnega blagostanja« iz Beograda. Predavanje se vrši v okviru cikla predavanj »Ljudska univerza za trgovske in obrtniške kroge«. V »Zvezdi« bo hkrati drugi družabni večer Trgovskega društva »Merkur« za Slovenijo. Gospod dr. Milan Lilleg je strokovnjak na tem polju in bodo njegova izvajanja gotovo jako zanimiva in poučna. Vstop je brezplačen in gostje so dobrodošli.

— **Sokolska društva opozarjamo na zbirko patriotičnih pesmi** »Narodni praznik«, ki jih je zbral in izdal Kramolc Luka, učitelj petja na I. drž. realni gimnaziji (realki). Zbirka obsega eno- in štiriglasne zelo lahke mladinske zbore ter nekaj mešanih in moških zborov. Pesmi se lahko uporabljajo tudi kot deklamacije. Posebno priporočljiva za bližnji praznik je Debeljakova »Praznik Ujedinjenja« ter Lahova »Pozdrav kralju«. Zbirka se dobi v banovinski zalogi šolskih knjig ter v vseh knjigarnah v Ljubljani.

Oglejte si

bogato zalogo kuhinjske posode aluminijaste ter emajlirane v raznih kvalitetah in barvah pri tvrdki z železnino 103

STANKO FLORJANČIČ

Ljubljana Sv. Petra cesta 35.

— **Pokvarjen in okrvavljen avtomobil.** Policija v Osijeku je ustavila pred dnevi avto neke družbe iz Zagreba, katerega je vodil šofer Anton Čeri. Avto je privozil v mesto močno poškodovan in okrvavljen. Šoferja so aretirali. Najbrž je med potjo koga povozil.

— **Smrtna nesreča v Zagrebu.** V Zagrebu se je pripetila v četrtek zjutraj na Maksimirski cesti težka nesreča. Neki avto je podrl Slovenko Štefanijo Kukec ter jo vrgel pod tramvaj, ki ga je vodil Vilko Sedlar, ki seveda ni kriv nesreče. Kukec je bila na mestu mrtva.

— **Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izvršitev.** 660

— **Oproščen in nato obsojen.** Pred senatom petorice v Zagrebu se je te dni zagovarjal kmet Gjuro Galijaš, ki je umoril nekega Jovana Durmana. Gjuro je bil zaradi tega umora že pred sodiščem v Petrinji, pa je bil zaradi pomanjkanja dokazov oproščen. Prišel je pa zopet pred sodnike in pod težo izpovedi prič priznal umor. Obsojen je bil na 15 let prisilnega dela in na plačilo 20.000 Din odškodnine staršem umorjenega Durmana.

— **Plaz na cesti Strahovica—Gornjigrad.** Dne 9. novembra se je utrgal plaz na cesti Strahovica—Gornjigrad pod takozvano »Krivčevo ridoc« pod vasjo Podstudenec občina Gozd. — Cesta je popolnoma zadelana in zasuta s kamenjem in zemljo, ter je vsak promet nemogoč, dokler ne bodo odstranili plaza. Ovira bo trajala 1 do 2 tedna.

— **400 tožb zaradi Done Klare.** Avtorska centrala v Novem Sadu je vložila po avtorskem pravu v zadnjem času okoli 400 tožb proti raznim podjetjem, ki so igrali šlagerje ne da bi plačali avtorske takse.

— **Hiša se je zrušila.** V ulici kralja Aleksandra v Beogradu se je zrušila stara hišica, v kateri je bila kavarna »Leskovac«. Hišo so nameravali te dni podreti. Ponesrečil se pri tem ni nihče.

— **Volna, bombaž, nogavice in pletenine** v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12. 166

— **Vihar in mraz.** Iz Splita poročajo, da je divjala v četrtek na morju velika burja, ki je močno poškodovala neko jadrnico ter napravila mnogo druge škode. Sneg je pa zapadel v vsem Dinarskem pogorju.

— **Držite tatu!** Pred tedni so štirje nevarni lopovi v Zagrebu okradli Antona Slovnika iz Slovenije, ki je prišel v Zagreb po opravkih in je zaspal na klopi v Zrinjevcu. Odnesli so mu večjo vsoto denarja ter potem poklicali policijo, češ da so videli, kako so štirje neznanci okradli človeka na kropi. Vsa premetenost jim pa ni pomagala, ker je policija takoj spoznala, s kom ima opravka, in vse štiri zaprla. Te dni so bili vsi štirje obsojeni.

— **Moža svoje ljubice je umoril.** V Smederevu se je odigrala krvava drama v hiši Ljubomira Savića, delavca. Njegova žena Zofija je oddala sobo mlademu in postavnemu 28letnemu Risti Džokiću iz Like. Ta se je zaljubil v ženo in imel z njo delj časa razmerje. Mož je najbrž zvedel za ženino nezvestobo in je izzval prepir, v katerem je Ličan pograbil sekiro in moža na mestu ubil.

— **Vratar gledališča v Beogradu se je obesil.** V četrtek so našli v Narodnem gledališču v Beogradu obešenega vratarja Dragotina Todosijevića, ki je služil v gledališču 20 let. Zadnje čase je tožil o velikih bolečinah v želodcu. Bolezen je najbrž vzrok njegove prostovoljne smrti.

Ljubljana

Sobota, 15. novembra 1930. Leopold. Pravoslavni: 2. novembra, Lavoslav.

Nočno službo imajo lekarne Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevar v Šiški.

*

■ **Opozorilo ljubljanskim sokolskim društvom.** Pevski kvartet Glasbene Matice ljubljanske, ki ga tvorijo naši bratje Pelan Vlado, Završan Ivan, Završan Dušan in Skalar Josip, priredi v ponedeljek 17. t. m. v veliki kazinski dvorani svoj koncert. Kvartet je neštetokrat pel tudi pri raznih sokolskih prireditvah, zategadelj pozivamo vse članstvo, da se tega koncerta udeleži v čim večjem številu. Zdravo! — Župa Ljubljana.

■ **Opozorilo posetnikom prednjaškega tečaja Ljubljanskega Sokola in Sokola I.** Danes v soboto 15. novembra t. l. bo predaval br. Lavrenčič Ivan o telovadbi dece in naraščaja v telovadnici sokolskega društva Sokola I. na Taboru od 19. do 22. ure zvečer skupno za vse posetnike pred. tečaja Ljubljanskega Sokola in Sokola I. Prosimo točne in polnoštevilne udeležbe. Prinesite s seboj telovadno obleko. Zdravo!

■ **Mestno načelstvo bo oddalo revnejšim družinam** 40 komadov velikih kostanjevih dreves proti malenkostni odškodnini in pod pogojem, da se drevesa izkopljejo s štorom vred. Interesenti naj se zglasijo v ponedeljek 17. novembra od pol 8. do pol 9. ure ali pa od 13. do 14. ure pri upravitelju mestne vrtnarije na Cesti pod Rožnikom.

■ **Poziv obrtnikom.** Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani vabi obrtnike na zanimivo predavanje o zakonski stabilizaciji dinarja, ki se vrši danes 15. t. m. ob pol 9. uri zvečer v restavraciji »Zvezda«.

■ **Prijateljski večer** v proslavo 40letnice pevskega udejstvovanja g. Ivana Završana se vrši v ponedeljek 17. t. m. v veliki Kazinski dvorani po končanem koncertu, ki ga priredi v istih prostorih pevski kvartet Glasbene Matice ljubljanske. Na tem večeru, h kateremu vabimo vse prijatelje slovenskega petja, bo skromna proslava njegovega požrtvovalnega sodelovanja v raznih društvih in neštetih prilikah.

■ **Koncert pevskega kvarteta Glasbene Matice bo 17. novembra t. l. ob 20. uri v veliki dvorani Kazine.** Obl. odb. Rdečega križa pozivlja svoje članstvo, da se v čim največjem številu udeleži te prireditve in vpošteva, s kako požrtvovalnostjo vrši kvartet Glasbene Matice propagandno delo za Rdeči križ. Že preko 40 koncertov v korist in propagando Rdečega križa je kvartet priredil in je dolžnost članov Rdečega križa, da pri tej priliki izkažejo svoje priznanje in svojo hvaležnost.

■ **Ljudska univerza za vajence.** Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani priredi za obrtniške vajence v ponedeljek dne 17. in 24. novembra t. l. vsakokrat ob pol 7. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma na Krekovem trgu (vhod iz Streliške ulice) predavanji o alkoholizmu. Prvo predavanje bo brez slik, drugo pa s skioptičnimi slikami kot rekapitulacija prvega. Na zanimivo in poučno predavanje so vabljeni tudi obrtniški mojstri. Vstopnina je prosta

■ **Sprememba opernega repertoarja.** Ker je g. Marčec obolel, se poje danes v soboto v Ljubljanski operi ob 20. uri zvečer mesto napovedane Verdijeve opere »Moč usode« Borodinova opera, **Knez Igor** za abonente reda E. Vse prijatelje našega gledališča prosimo, da upoštevajo to spremembo repertoarja. Knez Igor je brez dvoma ena najlepših in najuspelejših oper našega gledališkega repertoarja. Zato pričakujemo lep obisk. Predstava se vrši za red E.

■ **V nedeljo popoldne** ob 15. se poje večno lepa in mlada Smetanova opera »Prodana nevesta« z gospo Ribičevo v naslovni partiji. Tenorsko partijo poje priljubljeni tenorist g. Šimenc, Kecala poje g. Zupan, Vaška g. Kovač itd. Sodeluje baletni zbor. Dirigent g. Neffat. Predstava se vrši pri znižanih cenah. — **Zvečer** ob 20. uri se ponovi uspela opereta »La Mascotte« (Dekle sreče) z gospo Poličevo v naslovni partiji. Zasedba kot pri premijeri. Dirigent g. Štritof, režiser g. Kreft.

■ **Prva letošnja repriza drame »Sveti plamen«** bo danes. Zasedba je sledeča: Stello igra ga. Šaričeva, Miss Tabret ga. Marija Vera. Sestro Waylandovo gospa Mira Danilova, Alice gdč. Slavčeva, Maurice Tabret je g. Kralj, Colin Tabret g. Levar, dr. Harvester Jerman in Major Liconda g. Cesar. Dejanje se vrši na Angleškem blizu Londona. Drama je imela koncem lanske sezone velik umetniški uspeh. Predstava se vrši za abonma reda D.

■ **Nedelja v ljubljanski drami.** Popoldne ob 15. uri se vprizori mladinska igra »Snegulčica in škratje« pri znižanih, ljudskih cenah. Izredno ljubka in lahko razumljiva igra privabi v gledališče vedno vse polno malčkov, ki uživajo na prizorih z odra. Zvečer ob 20. uri pa se ponovi izredno dobra komedija »Gospa ministrica« v običajni zasedbi, po znižanih cenah od 26·— Din navzdol.

■ **Pravljico o rajski ptici** vprizori ljubljanska drama v ponedeljek 17. t. m. za abonente reda E. Zasedba običajna.

Maribor

m **Smrt avstrijskega feldmaršala.** V sredo je v 79-letu starosti umrl na Dunaju vpokojeni feldmaršal bivše Avstrije Valter pl. Sagburg. Pokojni je bil nekoč poveljnik tretje avstrijske konjeniške brigade v Mariboru.

m **Sokolsko predavanje.** Danes v soboto ob 20. uri predava v mali dvorani Narodnega doma g. Julče Novak o sokolski ideji. Za nove člane in članice je predavanje obvezno.

m **Delavsko zavarovanje.** Jutri dopoldne bo ob pol 10. v gostilni »Pri Vipavcu« v Frankopanovi 11 zborovanje narodnega delavstva, na katerem bo poročal delegat iz Ljubljane o konferenci narodnih organizacij za združenje vsega jugoslovanskega narodnega delavstva, ki je bila dne 16. oktobra v Beogradu.

m **Prvi led.** Včeraj zjutraj se je pojavil na plitvejših stoječih vodah prvi led. Po vrtovih in travnikih pa je pala slana.

m **Za dijake šahiste.** Tukajšnji Dijaški šahovski klub na državni klasični gimnaziji je razpisal turnir za dijaško prvenstvo v Mariboru. Ker je to prvi turnir, se pozivajo vsi dijaki, da se ga zanesljivo udeleže. Prijave se sprejemajo do danes v soboto, 15. t. m. pri vodji turnirja Bogdanu Pušenjaku na drž. gimnaziji. Žrebanje igralcev bo danes ob 15. uri pri sestanku kluba na drž. gimnaziji. Navzoči morajo biti vsi igralci, ker se na poznejše prijave ne bo več oziralo.

m **Iz mariborskih knjižnic.** Meseca oktobra je izposodila »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu 753 obiskovalcem v 17 uradnih dneh skupno 1890 knjig. Novih članov je pristopilo 29. Knjižnica Delavske zbornice v Pokojninskem zavodu pa je izposodila v tem mesecu 949 obiskovalcem 1520 knjig. Novih članov je sprejela 30. Skupno sta izposodili obe knjižnici v oktobru 3410 knjig.

m **Nedelja v gledališču.** Jutri v nedeljo se bo pela popoldne ob 16. uri moderna opereta »Aleksandra«, zvečer ob 20. uri pa Audranova opereta »Lutka«, ki se je Mariborčanom zelo priljubila.

m **Premestitev.** Iz Slovenske Bistrice je bil te dni premeščen k Sv. Jurju ob Ščavnici orožniški narednik Ivan Rus.

m **Sokolska predstava v Studencih.** Danes ob 20. uri uprizori dramski odsek Sokola v Studencih v tamkajšnjem sokolskem domu znano ljudsko igro »Revček Andrejček«.

m **Za tlakovalce cest.** Borza dela v Mariboru nujno rabi tri profesijoniste za tlakovanje cest v Ljubljani. Nastop službe takoj, zaslužek dober. Reflektanti naj se takoj javijo pri omenjenem zavodu v Mariboru.

m **Za brezposelne.** Pri tukajšnji Borzi dela dobe službo: 4 krojači, 4 delavci za gramozna dela, 4 poljski delavci, 6 čevljarjev, 1 fotograf, 1 mlinar, 4 vinogradniški delavci, 4 pletilje, 10 kuharic ter več sobaric, služkinj in šivilskih vajenk.

m **Izvoz sadja.** Izvoz našega sadja še vedno ni zaključen. V Slovenski Bistrici, Ptuju, Mariboru, Rušah, Št. Ilju in v Dravogradu se še vedno nalagajo jabolka, namenjena v tujino. Sedaj se prodajajo še ananas po 4·50 do 5 Din, mošanckarice 3 do 4 Din, rajnbornerice po 4 Din, budingerice po 4 Din, mešana jabolka po 4 Din, orehi pa po 7 Din kilogram franko jugoslovenska meja.

m **S trga za ribe in divjačino.** Na včerajšnjem trgu so se prodajali divji zajci po 35 do 38 Din, jerebice po 20 Din ena, fogoši po 30 do 40 Din, morske ribe, sardele po 18 do 26 Din, jegulje 26 Din, osliči po 28 Din in ciple po 36 Din kilogram. Morskih rib je bilo na trgu malo, ker je bil na Jadranskem morju vihar in zato lov slab.

m **Nezgoda otroka.** Pes je ugriznil v četrtek zvečer 5letno, v Jezdarski ulici 8 stanujočo Liziko Lotovo. Z raztrgano roko v zapestju so jo prinesli na rešilno postajo, kjer so ji desinficirali rano in jo obvezali.

m **Zopet dan brez aretacij.** Maribor je postal izredno soliden in miren, kajti tudi v četrtek ni bilo nobene aretacije. Prijav manjšega značaja je bilo 13, poročil 5.

m **Voz se je potrl.** Na prehodu iz Aleksandrove ceste na Trg svobode se je v četrtek zvečer potrl z dolgimi hlodi obložen voz stavbenika Nassimbenija, katerega je vozil hlapec Ivan Cernenek. Hlodi so se zvrnili na tla in skoraj eno uro ovirali redni promet.

m **Onesveščenje na mostu.** V četrtek popoldne se je na državnem mostu vsled živčnega napada zgrudila na tla in onesvestila 35letna Amalija Purgajeva iz Taborske ulice. Pobral in na dom odpeljal jo je avto tovarne »Kovina«.

m **Nezgoda kolesarja.** 27letni zidarski pomočnik Franc Damijan je v četrtek tako nerodno kolesaril po Tržaški ulici, da je padel pred nekim kmečkim vozom, si raztrgal hlače in se opraskal.

m **Pretep zaradi kokoši.** Tam nekje v pristaniški ulici je v četrtek nastala prava pravcata bitka — zaradi kokoši. Katarina R. je spustila svoje kokoši po dvorišču, ki so zašle tudi do delavnice sodarskega mojstra Josipa J. Tako je prišlo med omenjenima do prepira in naposled pretepa, v katerega se je vmešal tudi mož Katarine, Mihael R. Rezultat je bil, da je dobil Mihael s kosom železa po glavi, pa tudi Josip ni ostal cel. Ker se zadeva ni dala urediti, bo o tej kokošji vojni moralo razpravljati tudi še sodišče.

Celje

* **Celjska koča.** V nedeljo 16. novembra bo na Celjsko kočo večji izlet vseh prijateljev narave in lovcev.

* **Smrtna kosa.** Na Zgornji Hudinji št. 37 je umrl g. Špeglič Jurij, posestnik in upokojeni uradnik cinkarne, v 67. letu starosti. — V občinski hiši na Bregu je umrla 71-letna občinska reva Feldin Ana.

* **Prvenstvena tekma** med S. K. Olimp, Gaberje ter Athletik S. K., Celje bo jutri, v nedeljo 16. t. m. ob 14.30 na igrišču pri Skalni kleti. V predtekmi ob 13. nastopita rezervi obeh klubov. Igra bo zanimiva, ker je bila prva prvenstvena tekma med tema kluboma razveljavljena.

* **Francoski krožek** javlja, da se je moralo za četrtek zvečer napovedano predavanje g. Veya radi nepričakovanih ovir preložiti za 14 dni.

* **Nedeljska predstava** v Mestnem gledališču bo nudila zunanjim posetnikom, kakor tudi Celjanom obilo zabave in smeha. Saj sta «Utopljenca« bila igrana v Ljubljani okoli trideset-krat in ne zaostaja celjski Buča g. Zemljiča nič za ljubljanskim. Predprodaja vstopnic v knjigarni Goričar in Leskovšek.

* **Dve zanimivi predavanji.** Na Ljudskem vseučilišču v meščanski šoli predava v pondeljek ob 20. g. dr. Ljudevit Pivko iz Maribora o «Dobrovoljcih v svetovni vojni«. — Na prosvetnem večeru v Ljudskem domu predava v ponedeljek ob 20. g. univ. prof. dr. Ludvik Böhm o «Našem morju«.

* **Zapiranje trgovin.** Kljub točnim predpisom o odpiranju in zapiranju trgovin se dogaja, da nekateri trgovci ne zapirajo ob pravem času. Policija je dobila včeraj zopet dve prijavi radi kršitve teh predpisov. Največ trpe pod tem seveda nameščenci, ki n. pr. opoldne pridejo ob svoje kosilo.

* **»Utopljenca« v celjskem Mestnem gledališču.** Nestroyeva veseloigra »Utopljenca« nima nikake visoke literarne ambicije, vendar pa se radi svojega finega sarkazma in lahke satire stalno drži repertoarjev mnogih velikih gledališč. Da pa pride ta sarkazem in satira do veljave, je treba igro z dobrim razumevanjem človeških slabosti naštudirati. Režiserju g. Veluščku, ki je igral tudi vlogo kapitalista Štefana, se je to posrečilo. Z razumevanjem sta igrala g. Hribar ključavničarja Smolo ter g. Zemljič najemnika Bučo. Gdč. Žabkarjeva kot Katrica ter gospodična Kranjčeva kot Vodetova sta bili zelo dobri. Vloge prijateljev so gg. Pfeifer, Bele in Vizjak dobo rešili, kakor tugi g. Pogačnik vlogo notarja.

* **Trpinčenje živali.** V četrtek je stražnik ustavil nekega voznika, ki je imel pretežko naloženo. Pri tem je stražnik opazil, da ima eden od konjev široko rano, povzročeno od vprege. Poklicani živinozdravnik je ukrenil potrebno za zaščito konja, lastnik pa bo moral nositi posledice.

Bled

Kino »Bled«. Danes 15. t. m. ob 8. otvoritvena predstava v bivšem Sokolskem domu z velefilmom »Wings«. Ta film je bil igran v vseh velemestih in je dosegel povsod velike uspehe.

Tujski promet in komarji. Naš tukajšnji okrožni zdravnik gospod dr. Češark je te dni predlagal Zdraviliškemu odseku, naj bi ljudje uničevali zalego komarjev, ki se zatekajo v hleve in kleti. Opozarjal je, da bi utegnila komarjeva zalega mnogo škodovati tujskemu prometu. Zato naj bi se ljudje poslužili kake gorilne naprave, da bi prišli v okom številni neprijetni komarjevi nadlogi, ki je zlasti v poletnem času pravi nebodigatreba. Na stalne mlakuže naj bi ljudje vlivali petrolej, s čimer bodo najboljše uničili zalego.

Laško

V korist božičnici za revne otroke. Žensko društvo »Blago srce« v Laškem priredi čajanko v hotelu »Savinja« v nedeljo 16. novembra ob 20. uri. Med serviranjem čaja se predvajajo kupleti, solo na vijolini, baletni solo, petje mešanega zbora in polnoštevilni orkester. Prostovoljni prispevki bodo v korist božičnici za revne otroke.

Grosuplje

Gostovanje Soče. Jutri, v nedeljo ob pol 16. bo gostovala v Sokolskem domu v Grosupljem družina Soča s Strindbergovim «Očetom«. Pred predstavo uvodno predavanje. Te popoldanske predstave se bo gotovo tudi naše okoliško občinstvo polnoštevilno udeležilo

Pogreb Petra Majdiča

Celje, 14. novembra.

Pred hišo žalosti v Spodnji Hudinji, kjer je ležal na mrtvaškem odru, so se že pred 15. uro začele zbirati množice, ki so prišle, da počaste spomin pokojnega Petra Majdiča. Prišla je četa gasilcev iz vrst okoliške in mestne organizacije z zastavo. Vod gasilcev v čeladah pa je stopal z bakljami ob vozu. Deputacija Kluba slovenskih kolesarjev, katerega podpornik je bil rajni, je prišla s kolesi. Pevski zbor, ki so ga sestavljali člani celjskega pevskega društva »Oljke«, je zapel žalostinko, nakar se je razvil sprevod, kakršnega Celje že dolgo ni videlo. Pred krsto so šli nameščenci podjetja in gasilska četa, za njimi kolesarji in pevci. V sprevodu je bilo poleg mnogih zastopnikov uradov in društev, izredno veliko število zastopnikov našega gospodarstva. Ko je čelo sprevoda prispelo že na okoliško pokopališče, so bili zadnji še skoro pri hiši.

Ob grobu so pevci zapeli žalostinko, nakar je predsednik industrijcev g. Drago **Hribar** izpregovoril. Omenil je, kako je pokojni Majdič pred 42 leti prišel v Celje in tu z majhnimi in skromnimi začetki vkljub mnogim neprilikam in zavisti nacijonalnih nasprotnikov napredoval in ustvaril podjetje in prednjačil vsem tovrstnim tvrdkam v državi. Omenil je dalje, koliko zaslug ima pokojnik za Celje in celjsko okolico, koliko je storil za narodno življenje predvojnega Celja, kako je sejal slovensko misel med ljudstvom. Mnogo je pomagal slovenski obrtnikom in trgovcem, da so se v Celju naselili in uspešno borili, kako je zlasti mnogim intelektualcem pomagal, da so vztrajali. Bil je človek duha in srca, pomagal ni samo z nasveti, temveč tudi z dejanji in mnogo revežev v Celju in celjski okolici se bo s solzami hvaležnosti spominjalo tega velikega moža, kateremu naj bo večen spomin. Drugi govornik, g. **Pintar**, predsednik mariborske sekcije Avtokluba se je spominjal v svojem govoru bivšega predsednika in častnega člana in njegovih velikih zaslug za razvoj avtomobilizma pri nas.

Kot zastopnik banske uprave se je udeležil pogreba dr. **Hubad**, celjski srezki načelnik, v imenu zveze industrijcev **dr. Golia**, v imenu Avtokluba g. Ferdo **Pintar**, kot zastopnik celjskega mesta g. župan **dr. Goričan** ter magistratni nadsvetnik **Šubic**, v imenu Maribora podnačelnik **dr. Lipold**, g. **Lenarčič** kot predsednik Kmetijske družbe iz Maribora, tovarnar **dr. Franz**, g. Gustav **Scherbaum**, veletrgovec **Pugelj** itd. Sprevod je spremljala tudi močna deputacija Sokolov v civilu z znakom. Okoli 16·30 so pokojnika položili v grob. Naj v miru počiva, živel bo med nami v spominu kot borec za narodno svobodo in ustvarjalec in delavec v svojem poklicu!

Krvav pretep na svatbi

Ljubljana, 14. novembra.

29-letni delavec Fink Karel od Sv. Večera pri Št. Vidu je bil 12. t. m. v Jastrebah pri Litiji na kmečki »ohceti«. Naš Karel se je prav imenitno zabaval, toda nesreča ne počiva. Kakor je že običajno, je med svati iz neznanega vzroka nenadoma nastal prepir, iz tega pretep in Finka je nekdo prijel in mu zadal močan sunek z nožem. Fink se je najprej zdravil doma, bolečine so pa bile vedno huje in se je moral odpeljati v ljubljansko bolnico. Tu so konstatirali, da so njegove poškodbe težjega značaja.

Konj se je splašil

63-letni posestnik Cimerman Franc iz Dobrunj je danes peljal s polja poljske pridelke. Na cesti je srečal avto. Stopil je pred svojega konja, ki je precej plašljiv. Konj pa se mu je vseeno iztrgal in je potegnil svojega gospodarja pod voz. Nesrečni Cimerman je dobil pri tem težke notranje poškodbe in je bil prepeljan v ljubljansko bolnico.

Iz kriminalnega predala

Ljubljana, 14. novembra.

Policijska kronika danes ne beleži nikakih večjih dogodkov. Policija je dobila nekoliko prijav radi kaljenja nočnega miru, nedostojnega vedenja, kršitve uredbe o odpiranju trg. lokalov in več prestopkov radi polic. cest. reda. Izvršenih je bilo tudi nekoliko manjših tatvin. Zanimivo je le, da so vsi okradeni čevljarji.

Čevljarskemu pomočniku Milanu Dergestinu, stanujočemu v podstrešni sobi na Sv. Jerneja cesti št. 7, je med spanjem zmanjkalo iz listnice 140 dinarjev. Neznanec se je zadovoljil z navedeno vsoto, dasi je bilo v listnici 540 Din.

Čevljarju Petru Velkavrhu na Viču je izginila iz podstrešja pletena jopica, vredna 200 Din.

Samopomoč

Čevljarski pomočnik S. F. je delal teden dni pri mojstru Tobijas Rudolfu. Po končanem delu mu mojster ni izplačal tedenskega zaslužka v znesku 125 Din, češ, da nima denarja. Franjo si je mislil: pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal. Vzel je iz delavnice obnošene čevlje ter vajenčeve rokavice in žepno baterijo v skupni vrednosti 95 Din. Čevljarski mojster Tobijas je nekaj dni kasneje poslal svojega vajenca na dom pomočnika, kjer so mu izročili vse predmete nazaj.

Zima se oglaša...

V poslednjih dneh so izredno podjetni ljudje, ki si hočejo poceni nabaviti oblačilo. Ne mine dneva, da ne bi zmanjkalo kake obleke.

Leopoldu Antonoviču v Merosodni ulici št. 1 je nekdo iz omare ukradel temnomoder suknjič in enak telovnik v skupni vrednosti Din 800. Njegovemu sostanovalcu akademiku Petru Tkalonku je zlikovec odnesel ponošeno modro obleko, nove sive hlače, več komadov perila in kravat v skupni vrednosti 1000 Din.

V noči na 11. t. m. je nekdo ukradel iz nezaklenjene kuhinje v Ciglarjevi ulici št. 1 v Mostah dva moška površnika in denarnico z 240 Din. Okradeni Franc Radi trpi škodo v znesku 400 Din.

Skoro v istem času si je nekdo ogledal kovčeg Štefana Banlažeka na Celovški cesti 61. Iz njega sta zmanjkala suknjič in telovnik črne barve vredna 250 Din.

Vlom v točilnico v Puharjevi ulici

Dne 14. t. m. se je s ponarejenim ključem vtihotapil neznan storilec v točilnico Lozič Markota v Puharjevi ulici. Bil je izredno podjeten, pa tudi precej izbirčen. Predno se je podal na posel, se je pošteno najedel in napil. Nato je šel na delo in izmaknil srebrno uro z zlato verižico ter rjavo usnjeno denarnico s 1030 Din. Posegel je tudi po drugih blagrih: 8 kranjskih klobas, 5 škatelj sardin, po eno škatljo Vardar in Zeta cigaret, po 1 liter zlokovaca in vermuta ter še 250 dinarjev kovanega denarja. Lastnik točilnice je oškodovan za 3500 Din.

Nepošten potnik

Nandor Ganc iz Čoceva na Madjarskem je po poklicu potnik. Bil je zastopnik trgovca Frerer G. iz Strassburga in je za njega nakupoval jabolka po naši kraljevini. Pred dnevi je prejel od svojega delodajalca znesek Din 33.120·— in je z njim neznanokam pobegnil.

Vlomilec Jože Tomše prijet

Orožniški patrulji se je v četrtek posrečilo, da je aretirala izredno nevarnega vlomilca Klabutenkovega Jožo, kakor se po domače pravi pri posestniku Tomšetu. Jože je sicer jako mlad, je bil pa kljub temu že večkrat predkaznovan. Nedavno je presedel v Ljubljani 11 mesecev. Komaj se je vrnil, je že vlomil v župnišče v Kresnicah in pobral župniku in kuharici velik del garderobe. Pri tem delu ni pozabil na jedačo in pijačo ter je pošteno izpraznil shrambo. Nekaj dni nato so našli ob cesti zakopan lonec masti, ki ga je farovška kuharica spoznala za farovško last.

Podjetni Jože je ukradel tudi hlapcu Jagodicu iz skrinje vse njegove prihranke. Jagodic je čutil v sebi detektivsko žilico in je res izsledil pravega zlikovca. Jože bo sedaj zopet sedel.

Slovenska Bistrica

Sokolsko delo. Novo sokolsko društvo se bo ustanovilo v Laporju pri Sl. Bistrici. Ustanovitev se bo vršila okoli prvega decembra. Člane nabira domači šolski upravitelj.

Na davici je umrl Špenga Tonček, učenec 3. razreda osnovne šole, star deset let. Tonček, ki smo ga v sredo popoldan pokopali, je zavratno bolezen že prebolel in umrl kot rekonvalescent. Pogreba so se udeležili njegovi součenci z učiteljskim zborom. Tonček ni bil iz našega šolskega okoliša, temveč iz tinjskega, kjer je njegov oče graščinski logar in je dal sinčka na željo g. F. Attemsa v mesto v šolo, ker je bil talentiran in priden in so ubogega fantka namenili v nadaljnji študij.

Davica se je pojavila tudi v keblskem in oplotniškem šolskem okolišu. Vsled tega so morali prekiniti pouk v vseh oddelkih.

Nanovo so poimenovali naše ulice in ceste na seji občinskega odbora 7. t. m. Dosedanji Glavni trg se sedaj imenuje Mestni trg, trg pred kaplanijo in farno cerkvijo se imenuje Trg **kralja Aleksandra**, od tukaj pa do Sv. Jožefa je **Mariborska cesta**, od samostanske cerkve pa do ceste na Ciganco pa se imenuje **Ljubljanska cesta**. Dosedanja Šolska ulica se prekrsti na ime zaslužnega Bističana, pisatelja in narodnega buditelja **dr. Josipa Vošnjaka**. Cesto mimo meščanske šole pa so krstili po znanstveniku in domačinu Bističanu **dr. Ivanu Žolgerju**, podaljšek iste ceste mimo samostana in mestne ubožne hiše pa **Samostanska cesta**. Cesta od gostilne Verhovnik pa mimo novih stanovanjskih hiš se imenuje po starem preminulem narodnjaku **Petru Novaku**, pred vojno zelo poznanem in spoštovanem meščanu. Ložniška pot se imenuje pot od mizarja Pavaleca do hiše posestnika Mallyja, od tam do državne ceste pa se širi **Travniška ulica**. Del ceste na Sv. Martina do občinske meje se imenuje **Pohorska cesta**, od mostu pri Leščaku pa do gornjebistriške meje se imenuje **Za gradom**, a pot od Hudritzeve hiše tje mimo tovarne olja in mestne klavnice do mej občinskega teritorija se imenuje **Ob potoku**. Stara imena pa obdržijo: Kolodvorska cesta, Grajska ulica, trg Gradišče. Zafošt in Sv. Jožef, dočim dobi udomačeno ime **Šolska ulica**, ki bo vezala novo osnovno šolo in obstoječe meščanske šole na razparceliranih Stigerjevih stavbiščih.

Pragersko

Kap. V četrtek je zadela kap kovaškega pomočnika Franca Zedra, sina tukajšnjega kovaškega mojstra Mihaela Zedra. Naše sožalje.

Dober lovski plen. Lovstvo je pri nas zelo dobro razvito in tudi divjačine je precej. V nedeljo je imel g. Štefan Premrl izredno srečo, da je na enem lovu ustrelil več zajcev in fazanov.

Požar. V četrtek ponoči je tu pogorela hiša nekega kočarja. Na pomoč je prihitela tudi požarna bramba iz Spodnje Poljskave, vendar ni mogla ničesar rešiti.

Ormož

Samomorilni poskus. V torek 11. t. m. je tukajšnji ugledni čevljarski mojster P. P. izpil večjo količino lizola v samomorilnem namenu. V globoki nezavesti so nesrečneža pripeljali v bolnico, kjer so mu izčistili želodec in je po daljšem času prišel zopet k zavesti. Ta obupan cin se spravlja v zvezo s stanovanjsko odpovedjo in odpovedjo lokala za svojo obrt, za katero oboje plačuje precej visoko najemnino, katere pa kljub pridnosti pri današnjih prilikah ne more zmagati. Ker tu ni stanovanj niti drugih lokalov na razpolago, bi bil obupanec seveda deložiran.

Kakor se govori, je sedaj občina trdno odločena, zidati hišo, ne samo za mestne reveže, ampak večjo stanovanjsko hišo, da s tem ublaži stanovanjsko krizo.

Martinov večer. Tukajšnja ženska podružnica Ciril-Metodove družbe priredi danes v soboto 15. t. m. ob 20. v kolodvorski restavraciji svoj običajni Martinov večer.

Sejem. Letošnji Martinov sejem, ki je bil navadno eden najživahnejših, je kaj klaverno potekel

Velike Lašče

Poroka. Dne 13. t. m. sta se poročila g. Stane Bregar, davčni uradnik v Šmarju pri Jelšah in gospodična Mihaela Jaklič, iz znane Jakličeve rodbine iz Koupe pri Karlovici. Mlademu paru želimo obilo sreče!

Kočevje

»Vozel« na odru. Dramatski odsek Sokolskega društva v Kočevju priredi danes v soboto ob 8. uri zvečer v hotelu »Trst« trodejanko »Vozel«. Prodaja vstopnic v trafiki br. I. Lovšina. Vabljeni vsi.

Plakatiranje po mestu. Nujno bi bilo, da naša občina postavi kak kiosk, ali pa določi mesto, kje se smejo lepiti in nabijati različni plakati. Dosedaj ni bilo v tem pogledu nobenega reda. Vsak je lahko lepil lepake, kamor je hotel.

Letošnjo gledališko sezono bo otvoril, sicer pozno, Sokol z vprizoritvijo komedije »Vozel«. Za igro vlada povsod veliko zanimanje, saj sta pretekla od zadnje vprizoritve že dva meseca. V prejšnjih letih so se tudi dijaki precej udejstvovali na odru. Letos ni pa nič slišati, da bi se kaj pripravljali. Tako je padlo vse delo na odru na Sokola, ki se ga pa ni ustrašil. Še letos bo nastopil z več komadi, kar je razveseljivo dejstvo. Saj ima Radovljica, ki je mnogo manjše mesto kot Kočevje in ima manj številno inteligenco, svoje stalno sokolsko gledališče. Ali bi ne bilo dobro tudi pri nas poskusiti s tem?

Tržič

Javna zahvala. Ravnateljstvo deške in dekliške meščanske šole izreka vsem darovalcem, ki se ljubeznivo odzvali o priliki proslave češkoslovaškega praznika, najiskrenejšo zahvalo za pomoč v imenu mladine in v imenu šole. Ker z vsakim letom raste število dijakov na meščanski šoli, so vsako leto večje potrebe in zato je nabrani znesek za knjige revnim učencem 3336 Din naravnost krasen dokaz naklonjenosti javnosti, kar zna mladina in šola prav ceniti. Plemenitim dobrotnikom še enkrat: Iskrena hvala! — Tržič, 14. nov. 1930. — Ravnateljstvo.

Zagorje

Kako se je ponesrečil učenec Pregrad. Popravek. V času, ko so rekordi takorekoč v modi, ni čudno, če se za rekordi peha tudi mladina. Tako se je iz šale, v znamenju rekordov napravila nesreča, katere žrtev je postal učenec četrtega razreda osnovne šole v Zagorju ob Savi. Trgovec Ferdo D. je v šali, ker pozna razposajenost mladine, dejal, da dobi najmočnejši kot nagrado malo sladkorja. Ker pa je mladina živa in neugnana, je pogrelo kri učencema četrtega razreda Nacetu Gričarju in Pregradu, da sta skočila drug proti drugemu in se ruvala, kdo bo močnejši in si priboril sladkorčke. — Razume se, da je bilo tudi smeha, ker sta oba fantiča razmeroma močna in se nista pustila drug od drugega premagati. Končno je v boju podlegel Pregrad, ki je padel tako nesrečno, da si je zlomil nogo nad gležnjem. Ponesrečenemu Pregradu je nudil prvo pomoč član Podmladka rdečega križa g. učitelj iz Zagorske šole ter ga takoj oddal v zdravniško oskrbo tukajšnjemu zdravniku dr. Tomo Zarniku, ki je fantu nudil zdravniško pomoč in odredil prevoz v ljubljansko deželno bolnico. Glede na včerajšnjo napačno stilizirano vest o tej nesreči priobčujemo to, ki kaže, da prizadeti trgovec ni z zlobnim namenom prigovarjal, naj Gričar pahne Pregrada.

Odlikovanje. Z ukazom Nj. Vel. kralja Aleksandra je odlikovan z redom Jugoslovanske krone V. stopnje učitelj zagorske šole in rezervni podporočnik g. Janez **Kopriva**. Čestitamo!

Znižanje mesnih cen. Z ozirom na precejšen padec cen klavne živine, je izdalo sresko poglavarstvo odlok, nanašajoč se na zakon o pobijanju draginje, na podlagi katerega bodo morali tudi naši mesarji primerno znižati prodajno ceno mesa. Odlok stopi v veljavo z današnjim dnem.

Sportne vesti. Jutri bo SK Zagorje igral nogometno tekmo proti SK Litija. Pričetek točno ob pol 2 Tekma bo gotovo še mnogo bolj zanimiva, kakor ona v prošli nedelji, zato ne zamudite prilike. — Po nogometni tekmi bodo sportaši otvorili plesno šolo v dvorani gostilne Brvar v Toplicah.

Sokolstvo

Sokolsko predavanje v radiju. V ponedeljek je bilo v ljubljanskem radiju II. sokolsko predavanje. Br. Vekoslav Bučar, naš najboljši poznavalec lužiških Srbov, ki je dalj časa živel med njimi, je predaval o razvoju lužiškosrbskega sokolstva. Ta najmlajša sokolska zveza, ki je bila ustanovljena šele po svetovni vojni, je ravno v nedeljo slavila 10letnico svojega obstoja. Predavatelj je podal zanimivo in izčrpno poročilo. V kratkem izide tudi njegova knjiga o lužiških Srbih, ki jo toplo priporočamo vsem, zlasti pa sokolskim knjižnicam.

Prihodnji ponedeljek predava br. R. Horvat ml. iz Škofje Loke o Sokolu in alkoholizmu. Sokolska predavanja se vršijo vsak ponedeljek ob 8. uri zvečer.

Novi »Sokol« v Zgornji Šiški. Preteklo nedeljo, pol ure po odhodu g. predsednika vlade iz našega kraja, kjer je bil nad vse srčno sprejet, se je vršil v slavnostno okrašeni dvorani »Narodnega prosv. društva Vodnik« ustanovni občni zbor društva »Sokol« za občino Zgor. Šiška. Natrpana dvorana je pričala,da je bila ustanovitev sokolskega društva res potrebna. Po pozdravnem nagovoru predsednika pripravljalnega odbora br. Poharca, je starosta ljubljanske sokolske župe dr. **Pipenbacher** prečital imenovanje uprave. Br. starosta Červ Leopold, mož sivih las, a še vedno mladeniško čil, se je ves solzen zahvalil za zaupanje z prošnjo, da mu vsi pomagajo, da bo »Sokol« Zgor. Šiška čimpreje zrastel v močno in nikdar razdružljivo društvo. Nadalje so pozdravili ustanovitev društva br. Milost za ljubljanskega »Sokola«,br. inž. Bevc za »Sokola« na Taboru, br. Pavšič za »Sokola« v Mostah, br. Šaplja za »Sokola« Ljubljana 3, br. Zebal za »Sokola« Ljubljana 4, br. Krapež za »Sokola« Ljubljana 2 in delegat br. društva Štepanja vas. Končno je pozdravil mlado sokolsko društvo še br. Ivan Zakotnik, tukajšnji župan, v imenu občine, omenjajoč težave, ki jih je imelo sokolstvo pod tujim avstrijskim jarmom in kako lahko delo ima danes, ako so člani složni in vztrajni v delu za sokolske ideje. Nato je br. starosta zaključil lepo uspeli občni zbor z zahvalo vsem za veliko udeležbo.

Velenje. **Vest, da se vrši to nedeljo 16. t. m., ob 4. uri popoldne v gostilni Ježovnik-Stopar v Velenju ustanovni občni zbor Sokolskega društva Velenje, je imela razveseljiv odziv v trgu samem, pri delavstvu in nameščencih tukajšnjega državnega rudnka in tudi pri kmetijskih slojih okoliških vasi. Že prva iskra večnolepe sokolske ideje, ki propagira med članstvom enakost, bratsvo in svobodo ter iskreno ljubav napram državi in narodu, naj demokratično združi k pravemu sokolskemu delu vse sloje naroda! Zavest, da vodita le močna skupna volja in odkritosrčno bratstvo do zmage veličastne sokolske ideje, da je le na tej bazi mogoče očuvati in zgraditi naše edinstvo, naj spremlja mlado društvo v velenjskem rudarskem revirju, v lepem šaleškem trgu Velenju, obdanem z vencem zavednih okoliških občin, od uspeha do uspeha! Zdravo!**

Zaključek konference izvoznih zavodov

V Beogradu je 12. novembra t. l. zaključila svoje delo konferenca izvoznih zavodov agrarnih držav. Sprejela je to-le resolucijo: Skupna konferenca izvoznih zavodov **Bolgarske, Madjarske, Poljske, Romunije in Jugoslavije** smatra za potrebno, da predloži z ozirom na prodajo pšenice, koruze in ovsa naslednje predloge:

1. Vsaka kontrahentna država bo morala najprej ustvariti organizacijo, ki bo kontrolirala vso za izvoz ponujeno količino proizvoda in bo garantirala, da se bo blago iz njene države ponudilo inozemstvu samo po cenah in pod pogoji, ki jih določi centralni biro, ki se mora osnovati po 2. členu te resolucije. Modalitete te kontrole bodo sporočile poedine nacijonalne institucije centralnemu biroju.

2. Osnovati je treba centralne kontrolne urade za razne proizvode, n. pr. za pšenico, koruzo in oves. Središča teh birojev bo treba določiti po važnosti proizvoda in po potrebi nakupovanja in prodajanja v vsaki državi, ki to zahteva. Delokrog poslovanja teh centralnih kontrolnih uradov se bo določil ob času njihove ustanovitve.

3. V načelu sme en urad vršiti kontrolo nad več proizvodi po želji zainteresiranih držav.

4. Vsaka nacijonalna organizacija pošlje v ta urad svojega zastopnika. Vsi zastopniki skupaj tvorijo odbor, ki bo imel nalogo, da določi ceno in ostale prodajne pogoje prizvodom.

5. Prodajne pogodbe bo za države, ki pridejo v poštev, sklepala izključno nacijonalna organizacija ali kaka druga avtonomna organizacija, ki jo za to poblasti dotična nacijonalna organizacija (sindikati itd.) na lasten račun, toda le po ceni in pod pogoji, ki jih je določil centralni biro. V državah, ki ne pridejo v poštev za priložene načrte, bodo nacijonalne institucije proste, da same določijo cene in pogoje v načrtih nedoločenim produktom.

6. Izvozni zavodi si pridržijo pravico, da imenujejo zastopnike pri drugih izvoznih zavodih z dolžnostjo, da nadzirajo izvrševanje določb konvencije. Kontrolne modalitete se bodo določile že pri ustanovitvi centralnega biroja.

7. Delegati naj priporočijo svojim vladam, da osnujejo te nacijonalne organizacije najkasneje do 31. marca 1931 v obliki, ki jim bo omogočila, da brez omejitve kontrolirajo vso izvozno trgovino proizvodov, ki se nanje nanaša konvencija.

8. Konvencija bo v veljavi od julija 1931 pa do konca kampanje 1931 in 1932, torej do 30. junija 1932.

9. Delegacije se strinjajo v tem, da je treba doseči zadostne garancije za izvrševanje konvencije, in si pridržujejo pravico, da predložijo zadevne predloge centralnemu biroju.

10. Države, ki niso članice konvencije, bodo pripuščene samo po soglasnem sklepu.

Gornji predlogi predstavljajo samo etapo na potu do realizacije skupnega prodajnega biroja agrarnih pridelkov zainteresiranih držav.

Gospodarske vesti

× **Narodna banka.** Obtok bankovcev Narodne banke se je v času od 1. do 8. t. m. znižal za 85,397.215 dinarjev in znaša 5,486.482.400. Istočasno pa se je okrepila zlata podloga Narodne banke za 33,742.635·10 in znaša 320,778.433·75. Stanje posojil je narastlo za 23,643.210·27 in znaša skupno 585,034.175·54.

× **Za povzdig živinoreja.** Pri striktnem in doslednem izvajanju programa pospeševanja živinoreje v državi je ministrstvo za poljedelstvo nedavno tega poslalo strokovno komisijo v svrho nabave plemenskih junic in mladih krav ter nekaj bikov montavonske pasme. Za to nabavo je dalo ministrstvo kredit 400.000 Din. Kupcem so se pridružili uprava dvora Nj. Vel. kralja z vsoto 30.000 Din, kraljevska banska uprava vrbaske banovine z vsoto 250.000 Din. S temi krediti je nabavila komisija v Vorarelbergu, in sicer v Montavonu, za rejo ministrstva za poljedelstvo 34 brejih junic in krav, na račun dvora Nj. Vel. kralja 3 breje mlade krave in na račun vrbaske ban. 17 bikov in 16 junic. Vsa nabavljena živina je v odlični plemenski kondiciji in ima večina od njih izborno mleko in veliko količino. Z vso živino je komisija izvršila poskus s tuberkulinom in vzela samo tisto živino, ki se je izkazala za popolnoma zdravo. Pri kupovanju je komisija obiskala nabavljače te živine na Vorarelberškem in je imela pri tem dovolj prilike uveriti se, da je najboljša živina v sami domovini tega plemena, t. j. v predelu Montavonskem. Zato so tudi največ glav kupili v tem predelu, zlasti v Schrunsu in Nemzingu. V tem pogledu so komisiji pomagali vsi strokovnjaki in živinorejci, predvsem najbolj znani v Schrunsu Ganzler, pri katerem so kupljene one tri mlade krave za dvor. Glede na kakovost kupljenih glav je cena jako zmerna.

× **Zakon o zaščiti vložnikov v Franciji.** Z ozirom na neugodne pojave na denarnih tržiščih pripravlja Francija uvedbo zakona o zaščiti vložnikov. Finančni minister Reynaud je ministrskemu svetu predložil zakonski osnutek o zaščiti vložnikov.

× **Notranje belgijsko posojilo.** Belgijski ministrski svet je odredil, da se dovoli razpis notranjega posojila v znesku 1320 milijonov frankov. Od tega se namerava porabiti 700 milijonov za plačilo zaostankov ameriškega posojila, ostalo pa za kritje rednega proračuna.

× **Še o italijanskem zunanjem posojilu.** Iz Londona poročajo, da so se pogajanja za sklenitev večjega investicijskega posojila z Italijo razbila. Istočasno pa poročajo ameriški listi, da je prispel v New-York bivši italijanski finančni minister conte Volpi di Misurata. Ameriški gospodarski krogi so mnenja, da ima ta obisk namen, da potiplje ameriški finančni svet, ali bi se v Ameriki ne dalo dobiti posojila, ki ga Italija tako krvavo potrebuje. Volpi namerava ostati v Ameriki približno mesec dni.

× ***Ruski premogovni dumping v Belgiji.*** Belgijski premogarji so naslovili na vlado obširno spomenico, v kateri naglašajo, da v zadnjem času Rusija prav resno ogroža belgijska premogovna tržišča. V spomenici se naglaša, da prodajajo Rusi na belgijskih tržiščih antracit po 5.5 dolarjev za tono, medtem ko znaša normalna tržna cena 12.5 dolarjev za tono.

Dobave

Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. novembra t. l. ponudbe za dobavo transparentnih trakov, do 20. novembra t. l. za dobavo nalučnikov mlečnega stekla, steklarskega kita, čopičev ter do 24. novembra t. l. za dobavo pečatnega voska. Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 20. novembra t. l. ponudbe za dobavo metel in ščetk, direkcija državnega rudnika v Kreki pa do 27. novembra t. l. za dobavo karbidnih svetiljk. Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 24. novembra t. l. ponudbe glede dobave 1 tračne žage.

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 24. novembra t. l. ponudbe glede dobave 500 m cevi iz litega železa.

Dne 25. novembra t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 5000 komadov umetnega strešnega škrilja; dne 27. novembra t. l. pa pri računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za gradbe v Beogradu glede dobave rezervnih avtomobilskih delov. — (Oglasa sta na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih oddelkih).

Borzna poročila

dne 14. novembra 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 14. novembra. Amsterdam 22'745, Berlin 13'455—13'485, Bruselj 7'8839, Budimpešta 9'885, Curih 1094'40—1097'40, Dunaj 7'9563, London 274'17—274'97, Newyork 56'33—56'53, Pariz 222, Praga 167'17—167'97, Trst 294'70—296'70.

Zagreb, 11. novembra. Amsterdam 22'7090—22'7690, Dunaj 794'13—797'13, Berlin 13'455—13'485, Bruselj 788'39 bl., Budimpešta 987—990, London 274'17—274'97, Milan 294'794—296'794, Newyork ček 56'33—56'53, Pariz 221—223, Praga 167'17—167'97, Curih 1094'40—1097'40.

Beograd, 14. novembra. Amsterdam 22'7150—22'7750, Berlin 13'4550—13'4850, Budimpešta 987—990, Curih 1094'40—1097'40, Dunaj 794—797, Milan 294'40—296'40, Newyork 56'31—56'51, Pariz 221—223, Praga 167'17—167'97.

Dunaj, 14. novembra. Amsterdam 285'68, Beograd 12'5667, Berlin 169'27, Bruselj 99'021, Budimpešta 124'20, Bukarešta 4'215, Kopenhagen 189'75, London 34'4887, Madrid 82'40, Milan 37'165, Newyork 710'15, Pariz 27'875, Praga 21'0587, Sofija 5'142, Stockholm 190'40, Varšava 79'555, Curih 137'68.

Curih, 14. novembra. Beograd 9'1280, Pariz 20'2625, London 25'055, Newyork 515'925, Bruselj 71'95, Milan 27, Madrid 59'60, Amsterdam 207'525, Berlin 122'90, Dunaj 72'65, Sofija 3'7325, Praga 15'295, Varšava 57'75, Budimpešta 90'225.

Vrednostni papirji.

Na ljubljanskem tržišču ni spremeмb.

Zagreb, 14. novembra. Državni papirji: 7% inv. pos. 86—87'50, vojna škoda ar. 428'50—429 (428, 429), vojna škoda kasa 428'50—429 (428, 429), vojna škoda december 428'50—429'50, vojna škoda februar 424 bl., 4% agr. obvez. 51—53'50, 7% Bler. pos. 81'62—82 (82), 8% Bler. pos. 91—91'50, 7% pos. hipot. 80'75—81'37. — Banke: Hrvatska 50, Praštediona 930—935, Udružena 191'25—191'50, Ljubljanska kreditna 122 d., Medjunarodna banka 67 d., Narodna banka 8025—8100. — Industrija: Šećerana Osijek 301—304, Trboveljska 374'50—375, Slavonija 200 d., Vevče 124 d.

Beograd, 14. novembra. 7% inv. pos. 88, 4% agr. obv. 52'50—53, 7% pos. drž. hip. banka 81'7750 (4000 del.), 7% Blaire 81'50—81'75 (15.000 dol.), 8% Blaire 91'70 (1000 dol.) 6% begluške obveznice 72'50 (100.000 dol.), vojna škoda 447'50—449, ult. dec. 453'50—454, Tobačne srečke 26, Narodna banka 8030—8075 (15 kom.).

Dunaj, 14. novembra. Bankverein 16'90, Kreditni zavod 46'50, Dunav-Sava-Adria 11'50, Prioritete 86'55, Trbovlje 46'59, Leykam 3'90.

Notacija naših državnih papirjev v inozemstvu.

London, 14. novembra. 7% Blaire 80—81.

Newyork, 14. novembra. 8% Blaire 89'50—91, 7% Blaire 80'50—81'50, 7% pos. drž. Hipotekarne banke 80'75—81'50.

Žitna tržišča.

Na ljubljanskem tržišču tendenca neizpremanjena, brez prometa.

Novi Sad, 14. novembra. Vse neizpremenjeno. Promet: pšenica 2 vagona, ječmen 1 vagon, koruza 55 vagonov, moka 9 vagonov, otrobi 5 vagonov. Tendenca: neizpremenjena.

Sombor, 14. novembra. Pšenica: bačka, Tisa šlep 80 kg 140½—142½, baška okolica Sombor 78 kg 125—130, slavonska 78 kg 122½—127½. — Oves: baški 142½—147½. — Ječmen: baški 64/65 kg 97½—102½, baški 69/70 kg 135—145, baranjski 70 kg 160—165. — Koruza: baška stara 90—95, baška stara, Dunav šlep 95—100, baška nova posušena 75—80, baška nova, garant. 57½—62½, baška nova, december, januar 62½—67½. — Fižol: baški »usanc« 240—250, baški mešani 135—145. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendenca mlačna. Promet: 400½ vagonov.

Budimpešta, 14. novembra. Tendenca prijazna, promet majhen. — Pšenica: marec 15'26—15'29 (15'28—15'29), maj 15'36—15'39 (15'37—15'38). — Rž: marec 9'10—9'22 (9'16—9'17). — Koruza: maj 11'87—11'91 (11'87—11'88), transit maj 9'63—9'65 (9'64—9'66).

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendenca neizpremenjena, promet: 2 vagona bukovih hlodov, 2 vagona bukovih drv.

Dame pozor!

Za jesensko sezono izvršujem

trajno ondulacijo

po znižanih cenah

I. POLANC, Kopitarjeva 1.

Salon za dame in gospode.

Sport

Tekme Ilirija : Primorje ne bo.

Z ozirom na svoječasno objavo S. K. Ilirije glede pokalne tekme Ilirije : Primorje in včerajšnjo službeno reklamno objavo LNP v »Jutru« nas naproša vodstvo S. K. Ilirije, da objavimo sledeči dodatek:

Vodstvo S. K. Ilirije je na zahtevo svojega članstva po vsestranskem prevdarku sporočila podsavezu, da mu je vsaka nova tekma s Primorjem radi dogodkov v prvenstveni tekmi dne 12. m. m. nezaželjena. Klub je nadalje prosil, naj se mu ne vsiljuje nadaljne tekme, češ, da za to LNP nima nikakega oslona v pravilih in so tozadevne grožnje brezpredmetne. Po §§ 52 in 53 kazenskih pravil so klubi vezani le na sklepe storjene na osnovi pravil, na vse druge sklepe klubi niso vezani. Tudi brez ozira na to bi bila vsaka tekma s Primorjem nemogoča, ker je S. K. Ilirija vezana na zahteve širšega članstva in svoje publike, od katerih činiteljev zavisi njen obstoj.

Ta sklep velja tudi za prijateljsko tekmo dne 16. t. m. S. K. Ilirija se čudi, da po škodi, ki jo nosi naš nogomet od zadnje prvenstvene tekme Ilirija : Primorje, LNP forsira ponovne tekme med navedenima kluboma, ker je v naprej gotovo, da bodo prinesla sportu novo škodo.

S. K. Ilirija je prosila LNP, da uvažuje njena izvajanja in da od svojega stališča ne bo odstopila, dokler se prilike temeljito ne spremenijo. V slučaju zahteve ponovne tekme, bi bila prisiljena S. K. Ilirija storiti najdalekosežnejše odločitve. Na takem nogometu, kot je današnji ljubljanski, Ilirija ne more imeti več interesa. S. K. Ilirja je prosila LNP, da ne smatra njenega pisma kot afront proti LNP, na drugi strani pa tudi misli, da LNP nima namena voditi borbo proti matici slovenskega nogometa. Delati na razid nogometne sekcije S. K. Ilirije, bi se reklo delati proti vitalnim interesom slovenskega nogometa.

V svojem dopisu z dne 12. t. m. je prosila S. K. Ilirija LNP, da odpove za 16. t. m. razpisano tekmo Primorje : Ilirija in se radi tega čudi pisanju petkove številke »Jutra«, »da se bo končno le odigrala prijateljska tekma med našima vodilnima kluboma«.

S. K. Ilirija nam sporoča, da vztraja slejkoprej na svojem stališču, in ne bo nastopila ne glede na posledice.

Razpis gozdnega teka za smučarje.

S. K. Ilirija priredi v nedeljo, dne 23. novembra 1930 kondicijski gozdni tek, katerega se lahko udeleže smučarji vseh klubov, ki so včlanjeni v JZSS.

Tekmuje se v dveh skupinah in sicer: v prvi skupini na ca. 7'5 km dolgi progi za izvežbane tekmovalce in v drugi skupini za juniorje in začetnike na ca. 3 km dolgi progi. Start ob 10. uri dopoldne na igrišču S. K. Ilirije, cilj istotam. Garderoba tudi na grišču. Prijave je nasloviti na g. Tinta Lado, kavarna Evropa, Ljubljana.

S. K. Ilirija.

Koča na Planici otvorjena.

V nedeljo 16. t. m. se otvori koča smučarskega kluba Ljubljana v Planici. Snežne razmere so že zelo ugodne, vreme idealno. Še prejšnjo nedeljo je bilo mogoče smučati do postaje, v dolini sami pa je bl idealen pršič. Razmere se radi ostrega severa niso spremenile.

Ilirija old boys : S. K. Litija.

V nedeljo ob 15. se vrši na igrišču Ilirije revanžna tekma med old boys moštvom Ilirije in S. K. Litijo. Litijčani so nedavno na domačem igrišču zasluženo porazili Ilirijo s 4:2 in so dokazali, da so eden zmed najmočnejših klubov v provinci.

Pred tekmo igrata Ilirija in Grafika trening tekmo. Obe tekmi se vršita brez vstopnine.

In zopet bomo plavali . . .

S. K. Ilrija je otvorila zimsko kopališče, ki razpolaga s prho, z bazenom za plavanje in z enometersko skakalno desko. Notranjščina kopališča je lepo prenovljena, topla modrikasta voda te vabi k plavanju in k igri v vodi. Kdor je videl zimska kopališča v Avstriji ali v Nemčiji, ta bo tudi moral priznati, da je ilirijansko — dasi je malo — vendar prikupljivejše. Tudi prekaša druga kopališča po vzorni higijenski urejenosti.

Stoterim ljubiteljem vodnega sporta se je izpolnila želja, zlasti članstvo plavalne sekcije je veselo — in zopet bomo plavali . . .

S. K. Ilirija nas obvešča, da se bodo vršili tudi kurzi za začetnike v kravljanju in v drugih načinih plavanja. Poučeval bo g. D. Ulaga, absolvent berlinske visoke šole za telesne vaje. Najboljši plavači bodo lahko sprejeti v plavalno sekcjo, kjer jim bo dana prilika, da razvijejo svoje sportne zmožnosti — sebi v veselje in slovenskemu sportu v ponos.

Mali oglasi

Oglasi socijalne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5'—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10'— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par. Za pismene odgovore priložite znamko.

PREMOG

trboveljski, šlezijski, angleški in koks dobavlja na dom

Dunajska 46 »ILIRIJA« d. z o. z. Miklošičeva 6

Telefon 28-20 Telefon 25-95

Oglejte si zalogo damskih klobukov v salonu »La Femme Chic«, Šelenburgova ulica št. 6. — Preoblikovanje 28 Din.

Trgovski pomočnik zanesljiv z najmanj 5-letno prakso dobi stalno mesto v trgovini mešanega blaga. 784

za Ia trb premog suha drva ali koks kličite tel 2056 oz. naročite v Wolfovi 1 pri Dom. Čebin

Glej, glej, saj res! V prvi strokovni delavnici se ne popravljajo snežni čevlji samo v črni barvi, ampak tudi v rjavi. — Avgust Skof, Borštnikov trg. Letos znatno znižane cene

Oglašujte v »Jugoslovanu!«

Štev. 6782/1930. (785)

Obnova hladilnice v mestni klavnici.

Razglas

Mestna občina celjska odda najvišjemu ponudniku ves povodom obnove hladilnice v mestni klavnici preostali materijal, ki obstoja iz: **dveh praznih kotlov po 30 odnosno 35 m² ogrevne površine, 1 dobro ohranjenega parnega stroja od 20 KS, 1 kompresorja za hladilno napravo za žveplenasto kislino, okoli 1000 kg bakrenil cevi 5/4", 1 kompletne transmisijske naprave, okoli 50 m ograje iz rebrastega »Carrean«-pletiva ter okoli 20.000 kg raznega starega litega in kovnega železa.**

Interesenti se vabijo, da predložijo z Din 5·— kolkovane ponudbe v zapečatenih ovojih najpozneje do sobote dne 22. novembra t. l. v vložišču mestnega načelstva, soba št. 5. Oddaja in prevzem se vrši v mestni klavnici. Za natovorjenje in odvoz tekom 14 dni po dostavi obvestila, da je ponudba sprejeta, oskrbi kupec na svoj račun.

Kot kavcijo je položiti najkasneje do za vlaganje ponudb navedenega termina pri blagajni mestnega načelstva 10% ponujene vsote.

Vsa detajlna pojasnila daje uprava mestne klavnice, kjer je materijal vsakodnevno na ogled.

MESTNO NAČELSTVO V CELJU,

dne 6. novembra 1930.

Za načelnika Šubic s. r.

511

Double, modni kamgarn Športni ševjot za fine obleke in suknje. Velika izbira, ugodne cene R. MIKLAUC „Pri Škofu" Ljubljana Lingarjeva ulica - Medarska ulica — Pred Škofijo.

Papir za zavijanje

dobite po najnižji ceni pri naši upravi

Gradišče št. 4

Kmetijska družba v Ljubljani

TURJASKI TRG 3

5

je glavna zastopnica kmetovalcev v dravski banovini in šteje nad 380 kmet. podružnic in okrog 26.000 članov. Člani plačajo na leto 20 Din in dobivajo za to brezplačno strokovni list

»KMETOVALEC«

Ta list jim nudi strokovni pouk in navodila za umno gospodarstvo. Družba dobavlja članom tudi razne kmetijske potrebščine

VSAK KMET MORA BITI ČLAN KMETIJSKE DRUŽBE

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

V No. 405/31. 2746—3—1

Razglas

o drugi pismeni ofertalni licitaciji za izvrvršitev regulacijskih del na Ljubljanici v v Ljubljani.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje po naročilu ministrstva za zgradbo od 5. novembra t. l. br. 80454 in na podstavi čl. 86 do 98 zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1910. ter njegovih izpremememb odnosno izpopolnitev za prevzem in izvršitev regulacijskih del na Ljubljanici v Ljubljani drugo javno pismeno ofertalno licitacijo na dan

8. decembra 1930., ob 11. uri

v prostorih tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani, Novi trg št. 1.

Načrti in proračuni so interesentom na razpolago med uradnimi urami v prostorih mestnega gradbenega urada v Ljubljani, Šolski drevored, št. 2, oziroma je dobiti vse ofertne pripomočke proti plačilu Din 500·— pri tem uradu.

Ponudbe je predložiti v obliki enotnega popusta v procentih na uradno odmerjeni proračunski znesek Din 5,989.369·01. Pripominja se, da pridejo v poštev le ponudbe izpod 4,135.972·28 Din.

Zapečatene ponudbe, opremljene s kolkom za Din 100·—, priloge s kolkom za Din 2·—, morajo izročiti ponudbeniki ali njih pooblaščenci na dan licitacije z označbo »Ponudba za regulacijska dela na Ljubljanici 1930/31« od ponudnika N. N. neposredno predsedniku licitacijske komisije med 10. in 11. uro dopoldan. Na poznejše, nepravilno opremljene ali brzojavne ponudbe se ne bo oziralo.

Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristoja na vse splošne in tehnične pogoje, ter mora položiti kavcijo: domačini 350.000 Din, tuji državljani 700.000 Din na blagajni Dravske finančne direkcije v Ljubljani, bodisi v gotovini ali državnih vrednostnih papirjih, oziroma garancijskih pismih, izdanih po denarnem zavodu v smislu čl. 86 zakona o drž. računovodstvu in registriranih v smislu čl. 24. pravilnika za izvrševanje določil iz oddelka »B« pogodbe in nabave.

O položeni kavciji prejme ponudnik blagajnično položnico. To položnico, nadalje potrdilo davčnega urada o poravnavi vseh davčnih plačil, odobrenje ministrstva za zgradbe, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacij, in potrdilo pristojne zbornice za TOI o sposobnosti je obenem z vročitvijo ponudbe predložiti odprte predsedniku licitacijske komisije.

Pooblaščenci morajo poleg tega predložiti pooblastilo, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji. Državna uprava si pridržuje pravico oddati razpisano delo ne oziraje se na višino ponudene svote. Vsak ponudnik mora ostati v besedi 30 (trideset) dni po licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine
v Ljubljani, dne 12. novembra 1930.

III. No. 17217.

Izkaz živalskih kužnih bolezni v območju Dravske banovine

po stanju z dne 10. novembra 1930.

Opomba: Imena sedežev sreskih načelnikov (mestnih magistratov) so natisnjena z debelejšimi, imena občin pa z navadnimi črkami; kraji s številom zakuženih dvorcev so navedeni v oklepajih.

Vranični prisad:

Dolnja Lendava: Dokležovje (Dokležovje 1 dvorec). **Konjice:** Konjice okol. (Breg 2 dvorca).

Steklina:

Ljutomer: Trbegovci (Trbegovci 1 dvorec). **Ptuj:** Polenšak (Polenšak 1 dvorec).

Svinjska kuga:

Krško: Cerklje (Cerklje 1 dvorec), Krško (Brezje, Senuše po 1 dvorec), Sv. Križ (Sv. Križ 1 dvorec). **Maribor, desni breg:** Spodnje Hoče (Sp. Hoče 2 dvorca). **Maribor levi breg: Dragučova** (Dragučova 1 dvorec). Rožpoh (Rožpoh 1 dvorec). **Novomesto:** Novomesto (Kandija 1 dvorec). **Ljubljana mesto:** 3 dvorci.

Svinjska rdečica:

Brežice Pišece (Daljavas 1 dvorec), Artiče (Dolenjavas 1 dvorec), Sevnica (Metenvrh 1 dvorec). **Celje:** Sv. Peter (Podlog, Sp. Grušovlje po 1 dvorec) Škofjavas (Prekorje 1 dvorec), Teharje (Čret 1 dvorec). **Kranj:** Kovor (Žvirče 1 dvorec), Mavčiče (Praše 1 dvorec). **Laško:** Marijagrac (Škofce, Jagoče po 1 dvorec). **Litija** Bukovica (Selo 1 dvorec), Radohova vas (Radohova vas 1 dvorec). **Šmarje pri Jelšah:** Šmarje pri Jelšah Predenca 1 dvorec).

Perutninska kolera:

Litija: Litija (Ponoviče 1 dvorec).

Gniloba čebelne zalege:

Ptuj: Cičkovci (Spodnje Jablane 5 dvorcev.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
dne 11. novembra 1930.

Po naredbi vršilca dolžnosti bana veterinarski inšpektor:
Alojzij Paulin.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

Kps 432/30—6. 2751

V imenu Nj. Vel. Kralja!

Podpisano okrajno sodišče je razsodilo s sodbo z dne 19. septembra 1930., da je Trautman Hinko, trgovec v Murski Soboti, star 23 let, kriv prestopka po členu 6 zak. z dne 30. decembra 1922. Urad. list št. 6/22 o pobijanju draginje življenskih potrebščin in brezvestne špekulacije, storjenega s tem, da je prodajal 15. avgusta 1930. na sejmu v Gornji Lendavi kot trgovec manufakturno blago, ne da bi imel na vidnem mestu niti sumarno, niti podrobno naznačenih cen.

Zaradi tega je bil obsojen po čl. 6 navedenega zakona na 1 dan zapora in 100 Din denarne kazni ozir. 2 dni zapora.

Okrajno sodišče v Murski Soboti, odd. III.,
dne 19. septembra 1930.

*

E IX 2059/30—37. 2740

Dražbeni oklic.

Dne 9. decembra 1930. ob šestnajsti uri bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 1 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Sv. Magdalena, vl. št. 123.

Cenilna vrednost: 123.694 Din 69 p; najmanjši ponudek: 66.784 Din 69 p.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX.,
dne 9. novembra 1930.

*

E 2185/30—13. 2743

Dražbeni oklic.

Dne 13. decembra 1930. ob desetih bo na licu mesta v Zg. Velovlaku št. 17 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga d. o. Zgor. Velovlak, vl. št. 17.

Cenilna vrednost: 209.225 Din; vrednost pritikline: 6860 Din; najmanjši ponudek: 153.202·— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišču v Ptuju, odd. IV.,
dne 7. novembra 1930.

*

E 437/30—10. 2738

Dražbeni oklic.

Dne 13. decembra 1930. ob desetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 7 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Kokolajnšak, vl. št. 6 in 38.

Cenilna vrednost: 31.364 Din 10 par; vrednost pritikline: 6395·— Din (všteta že v cenilni vrednosti); najmanjši ponudek: 20.909 Din 40 par.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Gor. Radgoni,
dne 31. oktobra 1930.

*

E 649/30—11. 2736

Dražbeni oklic.

Dne 18. decembra 1930. ob desetih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 2 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Št. Lambert, vl. št. 238.

Cenilna vrednost: 36.000 Din; najmanjši ponudek: 24.002 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Litiji,
dne 8. novembra 1930.

Razne objave

2753

Objava.

Gospod dr. Černe Ferdo, advokat v Slovenjgradcu, se je dne 12. novembra 1930 preselil s svojo pisarno v Dolnjo Lendavo.

V Ljubljani, dne 13. novembra 1930.

Advokatska komora.

*

2734

Objava.

Izgubil sem orožni list št. 322, izdan dne 5. januarja 1929, pod št. 1921/25 od sreskega načelstva v Kočevju na ime: Zakrajšek Eduard, posestnik v Ponikvah.

Proglašam ga za neveljavnega.

Zakrajšek Eduard, s. r.

*

2732

Objava.

Izgubil sem izpričevalo II.a razreda II. državne realne gimnazije v Ljubljani za leto 1928/29 na ime: Kovač Albert, rodom iz Zagorja ob Savi.

Proglašam ga za neveljavno.

Kovač Albert, s. r.

*

2742

Objava.

Izgubil sem izpričevalo I. razreda obrtne nadaljevalne šole v Mariboru za l. 1923/24 na ime: Obran Franc, rodom iz Maribora.

Proglašam ga za neveljavno.

Obran Franc, s. r.

*

2741

Objava.

Objavljam, da se mi je 25. novembra 1929 izgubila šoferska legitimacija, izdana od sreskega poglavarstva Maribor desni breg, in jo proglašam za neveljavno.

Feichter Franc, Bezena pri Rušah.

*

2733

Objava.

Izgubil sem izpričevalo kiparske šole na tehn. srednji šoli v Ljubljani za l. 1929/30 na ime: Putrich Karl, rodom iz Ljubljane.

Proglašam ga za neveljavno.

Putrich Karl, s. r.

*

2752

Objava.

Izgubil sem orožni list št. 81/29, izdan od sreskega načelstva v Brežicah. Proglašam ga za neveljavnega.

Senovo, 10. nov. 1930.

Rainer Milan, uradnik pri rudniku v Senovem.

*

2749

Objava.

Izgubila sem odpustnico, ki mi jo je izdala uprava narodne šole v Sromljah, srez brežiški, dne 18. nov. 1923 pod št. 4 na ime: Sotler Anka iz Dečnih sel št. 22.

Proglašam jo za neveljavno.

Sotler Anka, s. r.

Conan Doyle: 33

Pozna osveta

(Iz angleščine prevedel s avtorjevim dovoljenjem Iv. Mulaček.)

Ono dekle, ki sem jo bil omenil, bi se bila morala pred dvajsetimi leti z menoj poročiti. Prisilili pa so jo, da se je poročila prav s tem-le Drebberjem; zavoljo tega ji je počilo srce. Snel sem ji poročni prstan s prsta in se zaklel, da bodo morale njegove umirajoče oči gledati prav ta prstan in da se bodo njegove poslednje misli morale pečati z zločinom, za katerega ga je naposled vendar enkrat doletela kazen. Vedno sem ga nosil s seboj, ko sem sledil njemu in njegovemu pajdašu čez dva kontinenta, dokler ju nisem navsezadnje vjel. Mislil asta bila, da se bom naveličal zasledovanja, ako bosta živela na tujem in venomer menjavala bivališče; toda nisem odnehal. Ako umrjem jutri, kar se tudi najbrže zgodi, umrjem v zavesti, da sem izvršil svoje delo na tem svetu, in sicer dobro izvršil. Poginila sta in to od moje roke. Sedaj nimam nobenega upanja in nobene druge želje več.

Bila sta bogata, jaz pa reven, tako da mi ni bilo lahko jima slediti. Ko sem dospel v London, je bil moj žep malodane prazen, in spoznal sem, da se moram lotiti kakega dela, da se preživim. Voženja in jahanja sem ravno tako vajen kakor hoje; radi tega sem se zglasil v uradu izvoščkov in kmalu dobil delo. Gospodarju sem moral vsak teden prinesti izvestno vsoto denarja, kar pa je bilo več, je bilo moje. Redkokdaj je kaj več preostalo, vseeno pa sem se preživljal. Najtežje mi je bilo spoznati pot, saj je med vsemi labirinti, kar so jih ljudje zgradili na svetu, to mesto največje. Imel sem seveda vedno mestni načrt pri sebi, ko pa sem si zapomnil glavne hotele in postaje, je šlo mnogo bolje.

Precej časa je trajalo, preden sem dognal, kje sta živela moja dva gospoda; povpraševal sem in povpraševal, dokler ju nisem naposled iztaknil. Stanovala sta v zasebni hiši v Camberwellu, tam na drugi strani reke. Ko sem ju našel, sem vedel, da sta v moji oblasti. Pustil sem si rasti brado, da me ni bilo mogoče spoznati. Moj namen je bil, da ju zasledujem vse dotlej, dokler se mi ne bi nudila ugodna prilika. Sklenil sem, da ju nikakor ne pustim več uteči.

Navzlic temu pa bi se bilo skoraj tako zgodilo. Najsi sta šla v Londonu kamorkoli, povsodi sem jima bil za petami. Včasi sem jima sledil z vozom, včasi zopet peš, toda prvi način je bil boljši, kajti nista se mi mogla izgubiti izpred oči. Samo zarana dopoldne ali pozno zvečer mi je bilo mogoče kaj zaslužiti in tako sem že začel zaostajati v plačilu svojemu gospodarju. Vendar se nisem zmenil zato, samo da mi je bilo mogoče položiti roko na človeka, ki sem ju hotel imeti.

Bila sta pa zelo zvita. Morala sta si misliti, da je vendarle mogoče, da sem jima sledil; nikoli namreč nista odhajala od doma posamič in nikoli potem, ko se je bilo znočilo. Dva tedna sem se ves božji dan vozaril za njima in ves ta čas nisem niti enkrat videl, da bi se bila ločila. Drebber je bil skoraj vedno pijan, Stangersona pa ni bilo mogoče dobiti dremajočega. Opazoval sem ju tekom dneva, pozno in zgodaj, toda nikoli se mi ni nudila niti najmanjša prilika; navzlic temu mi ni upadel pogum, notranji glas mi je venomer pravil, da je njuna ura blizu. Bal sem se edino te-le stvari tukaj v prsih, da mi ne bi žila malo prekmalu počila in da ne bi zbog tega moje delo ostalo nedovršeno.

Naposled, ko sem nekega večera vozil gori in doli po Torquay Terrace — tako se je namreč imenovala ulica, kjer sta stanovala — sem zagledal voz, ki je zavozil pred vrata njune hiše. Kmalu nato so prinesli prtljago, čez nekoliko časa pa sta prišla Drebber in Stangerson in se odpeljala. Pognal sem svojega konja in se držal v vidni razdalji. Zelo hudo mi je bilo pri srcu, ker sem se bal, da zopet nameravata premeniti bivališče. Na postaji Enston sta izstopila, jaz pa sem izročil svojega konja nekemu dečku v varstvo in šel za njima na peron. Slišal sem ju, kako sta vprašala po vlaku za Liverpool in kako jima je sprevodnik odgovoril, da je eden pravkar odšel, naslednji pa odide šele čez nekaj ur. Stangerson je bil zaradi tega vznevoljen, Drebber pa je bil skoraj bolj vesel kakor slabe volje. V gnječi se mi je posrečilo preriti se tako blizu njiju, da sem lahko slišal vsako besedo, ki sta jo izpregovorila. Drebber je rekel, da ima še majhno opravilo in da se kmalu povrne, ako ga hoče oni malo počakati. Tovariš mu je ugovarjal ter ga opominjal na sklep, da bosta vedno skupaj ostala. Drebber pa je odgovoril, da je zadeva delikatne narave in da mora iti sam. Nisem mogel ujeti, kaj je Stangerson na to odgovoril; slišal pa sem, da je začel nato preklinjati ter ga opozarjati, da ni pri njem nič drugega ko plačan služabnik in si kot tak ne sme lastiti pravice, da bi mu predpisoval, kako in kaj naj dela. Nato je tajnik opustil vsako nadaljnjo prerekanje in mu je samo še na kratko povedal, da ga najde v Hallidayevem hotelu, ako bi zamudil še poslednji vlak. Nato je Drebber odgovoril, da bo na peronu, preden bo ura enajst. Potem je odšel s postaje.

Tristoletnica smrti velikega zvezdoslovca Janeza Keplerja

Janez Kepler je bil rojen 27. novembra leta 1571. Bil je sin siromašne plemiške rodbine, ki je v najtežjih okoliščinah dovršil svoje bogoslovne nauke v Tübingenu. Že kot dijak je kazal veliko zanimanje za naravoslovje, zlasti pa za astronomijo in se je silno poglobil v nauke slavnega zvezdoslovca Kopernika.

Leta 1594. je postal »deželni matematik« na Štajerskem. To mesto so mu dali štajerski plemiči, da so mu omogočili nadaljevanje njegovih študij. Kepler je popolnoma opravičil nade, ki so jih štajerski »deželni stanovi« stavili nanj, kajti že leta 1596. je izdal večje delo o »harmoniji sfer«, kjer dokazuje neko skladnost v gibanju in kroženju planetov. To delo ga je seznanilo z znamenitim češkim zvezdoslovcem Tycho-m de Brahe, ki ga je leta 1601. poklical k sebi v Prago kot svojega pomočnika. Še tega leta (1601) pa je Tycho Brahe umrl in Kepler je postal njegov naslednik kot zvezdoslovec in matematik Rudolfa II., ki se je po tedanji šegi silno zanimal za zvezde, zlasti pa za prerokovanja iz zvezd (astrologija). Kepler je z veliko vnemo nadaljeval delo svojega prednika, posebno natanko pa je proučeval gibanje planeta Marsa.

Leta 1609. je izdal svoje glavno delo »Novo zvezdoslovje«, dve leti kasneje pa svoje delo o principih daljnogledov.

Ko so pa Rudolfa II. pregnali, je Kepler izgubil svojega zaščitnika in zaradi pomanjkanja denarja je moral sprejeti ponudbo zgornjeavstrijskih deželnih stanov, ki so ga povabili kot učitelja matematike v Linz. Tja se je Kepler preselil leta 1612. Tu je nadaljeval svoje študije o planetih in je izdal leta 1618. delo, kjer je obširno utemeljil in razložil od njega odkrite zakone o premikanju planetov.

Kepler pa je imel na svoja stara leta nesrečo, da mu leta in leta niso izplačevali njegove

plače. Ko se je svota zaostankov že zvišala na 12.000 goldinarjev, kar je bilo v tedanji dobi že prav čedno premoženje, se je Kepler l. 1630. odpravil na pot v Regenburg, kjer je hotel pred državnim zborom zastopati svojo pravico. V Regensburgu pa ga je 15. novembra 1630. smrt rešila vseh skrbi.

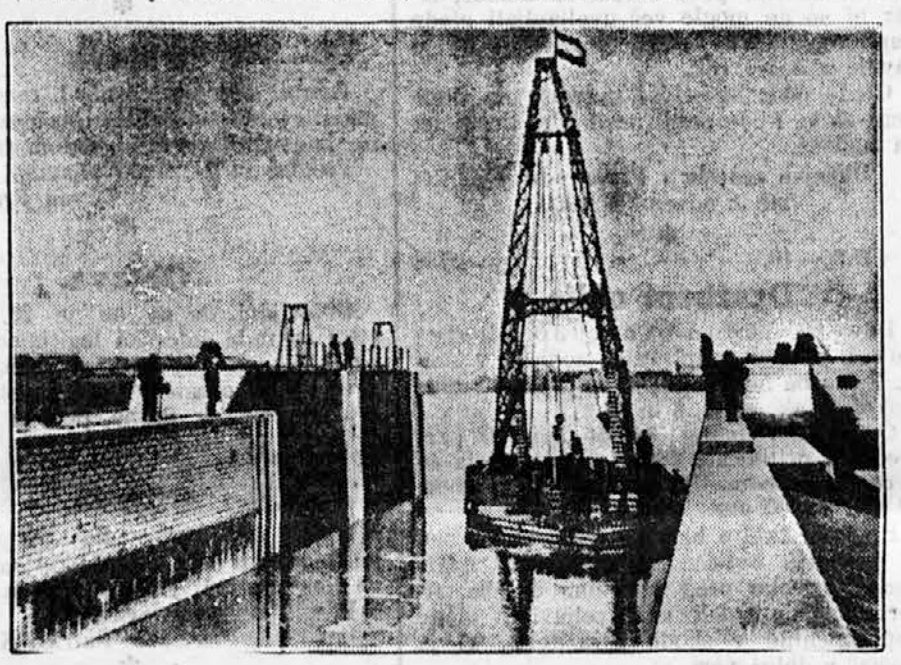

Nov jez pri zuiderskem jezeru.
Od leta 1930. naprej že izsušujejo zuidersko jezero. Čim bo delo gotovo, bo Holandija pridobila veliko nove plodne zemlje, skoraj za sedmino njene sedanje površine. Velik del jezera pa bodo pustili tako kakor je. Da pa bo mogoča zveza med jezerom in Severnim morjem, morajo napraviti celo vrsto jezov in zapor. Slika nam kaže tak jez (zaporo), skozi katero se ravno pelje prva ladja.

Nekaj o čaju

Klasična dežela čaja je Anglija, kjer igra čaj neprimerno večjo in važnejšo vlogo kakor pa kava. Zato so v Angliji že jako zgodaj začeli poskušati, kako bi kakovost čaja kar največ mogoče izboljšali. Posebno pozornost so posvečali vodi, s katero pripravljajo čaj, in z dolgoletnimi in številnimi poskusi so dognali, da je treba razne vrste čaja mešati tako, da mešanica odgovarja vodi, ki se nahaja v dotičnem kraju. Ustanovili so celo posebno komisijo, ki je preiskovala vodo v raznih krajih Anglije in na podlagi teh preiskav ugotavljala, kakšne vrste čaja so za ta ali za oni kraj najbolj prikladne. Mešanice čaja za severno Anglijo so torej čisto drugačne kakor mešanice za srednjo ali za južno Anglijo, kjer je voda znatno bolj mehka kakor na severu. Umetnost mešanja čaja se ravna torej po zemljepisni legi.

Vodo dele na več skupin: v trdo vodo, v srednje-trdo, v mehko in v zelo mehko; treba pa se je ozirati tudi na to, koliko apna, železa itd. ima ta ali ona voda v sebi, če hočemo določiti pravilno in dobro mešanico. Nekdaj je vsak trgovec s čajem razne vrste čaja mešal sam po svojem okusu; sčasoma pa so velike tvrdke spoznale, da je to delo tako obsežno, da ga more izvršiti le močna in velika organizacija. Ta naloga je bila jako težavna, ker je bilo treba preiskati nešteto raznih vod. Pravzaprav bi bili morali preiskati vodo za vsako vas, kar pa ni bilo mogoče, in zato so ugotovili vsaj približno najboljše mešanice. Če pa je že enkrat pravilna mešanica določena, ta tudi ne drži vedno, ker se kakovost vode v teku let izpreminja in je treba zato vodo vedno znova preiskovati in določati vedno nove mešanice vsaj za vsak okraj. Angleški trgovci s čajem dobivajo torej iz različnih krajev dežele vedno nove pošiljatve domače vode v preiskavo. Londonska voda n. pr. velja v glavnem za srednje-trdo, so pa tudi kraji v Londonu, ki imajo zelo trdo vod in isto velja za vsak tak okraj v Londonu drugačna mešanica čaja. Velike tvrdke imajo na razpolago po 80—90 mešanic čaja tako da lahko postrežejo vsakemu okraju s primerno mešanico. Tudi trgovski potniki si prizadevajo dognati, kakšna mešanica je ta ali oni okraj najboljša.

Tudi najboljša mešanica pa nič ne pomaga, če ni čaj pravilno kuhan. Važno je tudi, da je čaj shranjen vedno na suhem, ker se čaj jako rad navzame vlage in duha po raznih drugih predmetih, kar čajnemu okusu silno škoduje. Predsednik Zveze angleških trgovcev s čajem priporoča sledeči način pripravljanja čaja kot najboljši:

Vzemi za vsako osebo žličko čaja. Čaj polij z vodo, ki je pravkar zavrela, potem pa ne sme več vreti. Posodo, najbolje lončeno, postavi na topel kraj, čaj naj pa le par minut »vleče«. Tako pripravljen čaj ima odličen okus.

Strah pred stroji

Nedavno je neki tehniški list postavil javno vprašanje na delavce v raznih obrtih in podjetjih s prošnjo, naj odgovore in opišejo občutke, ki jih navdajajo, kadar delajo pri strojih. Odgovorov je dobilo uredništvo lista precej lepo število, a skoro iz vseh odgovorov je bilo razvidno, da se delavci le s strahom izražajo o strojih. Strah pred stroji je tako velik, da delavca preganja še ponoči. Strojnik v neki veliki tovarni trdi, da so delavci pri strojih mnogo bolj občutljivi in razburljivi kakor ročni delavci. Neki drugi delavec zopet trdi, da pomeni predolgo delo pri strojih počasno odmiranje vsakega človeškega čutenja. Mnogi delavci sovražijo stroje, ker jih dolgoletno delo pri strojih zaziblje sicer v neko sigurnost, da se jim ne bo nič zgodilo, stroj pa vendar zavratno preži na človeka, da ga zgrabi ob prvi priliki. In zopet neki drugi delavec piše, da je strojni delavec veliko bolj sprejemljiv za vsak pouk, samo o svoji varnosti glede stroja noče strojni delavec nič slišati in se za razne varnostne naprave nič ne briga. Če se pa kje pripeti kakšna nesreča, ljudje pred stroji kar beže. Večina delavcev pa je mnenja, da bi ljudje še danes mnogo bolje živeli, če bi strojev ne bilo.

Svetoven banket za 11.000 oseb

V noči od sobote na nedeljo so priredili banket (svečano večerjo), kakršnega zgodovina še ne pozna. Banketa so se udeležili bogati industrijalci vsega sveta, toda ti se niso zbrali na enem kraju, ampak so ostali vsi lepo doma, pa so se vseeno udeležili banketa.

V Pittsburgu je namreč neki bogat industrijalec zgradil veliko stanovanjsko naselbino za svoje delavce. Otvoritev te naselbine pa je sklenil bogati mož proslaviti tako, da je priredil bankete po vseh večjih mestih sveta, toda vse ob isti uri in povsod so jedli enake jedi in vsi so po radiju poslušali iste govore.

V Berlinu se je banket pričel ob pol dveh zjutraj (z ozirom na ameriški čas). Takrat se je zbralo v nekem hotelu 14 oseb, v dvorani pa je izgledalo ob stenah kakor v kakem laboratoriju, toliko je bilo napeljanih raznih žic in postavljenih raznih aparatov. Alkohola niso pili, jedli pa so vse tako in v istem vrstnem redu kakor v Pittsburgu. V vseh mestih sveta se je tega banketa udeležilo nad 11.000 oseb.

Nova Kitajska

Znani voditelj belgijskih socialistov in večkratni minister za zunanje zadeve Vandervelde je po izbruhu novih nemirov na Kitajskem odpotoval sam na daljni vzhod, da prouči tamkajšnje razmere na licu mesta. O svojih vtisih na Kitajskem piše med drugim:

Kdor bere evropske časopise, misli navadno, da se je silno lahko poučiti o razmerah na Kitajskem v Kantonu ali pa v Šangaju. To mnenje pa je napačno. Tema in nejasnost je tu še veliko večja kakor je bila v Evropi leta 1914. in leta 1915. V Šangaju izhaja danes nad 100 listov, deloma kitajskih, deloma angleških, ampak vsem se pozna, da je cenzura tu silno stroga. Zato pa tudi domačini časopisom nič več ne verjamejo, ampak si sami iščejo svoje informacije.

Dolgotrajni nemiri pa nikakor ne vplivajo na ljudi tako kakor bi to bilo v Evropi. Ljudstvo res silno trpi tam, kjer se generali ravno vojskujejo. V Mandžuriji pa se državljanska vojska kar nič ne pozna. V Mandžuriji je hudo le tam, kjer je deželo opustošila silna povodenj. Neki francoski časnikar, ki je prepotoval vso Mandžurijo, poroča, da je maršal Yen mogoče slab general, zato pa je toliko boljši upravnik.

Široke mase ljudstva se za vojno sploh ne brigajo, ampak hodijo čisto mirno vsak dan na svoje delo. V trgovinah in v fabrikah delo prav nič ne trpi in nič ne zastaja. Kar podjetja trpe, to trpe le indirektno, ker se veled nemirov manjša kupna moč prebivalstva. Moderna industrija se celo vedno bolj širi.

Nikjer pa ni napredek mlade Kitajske tako viden kakor v Šangaju. Še leta 1845. je bilo to mesto pristanišče tretje vrste, danes pa je Šangaj po velikosti šesto pristanišče sveta. Prebivalstvo kar skokoma raste in mesto šteje danes že 3 milijone prebivalcev. Ni pa tudi zlepa mesta na svetu, kjer bi bilo skupaj toliko bogatije in toliko beračije.

Posebno značilno pa je za Šangaj, kako tam stalno raste in kako se vedno bolj in bolj uveljavlja domači, kitajski kapital. Sicer domačini še nimajo vse industrije v svojih rokah, so pa gospodje v trgovini, kjer vse tujce vedno bolj izpodrivajo. Tako je mlada Kitajska na najboljšem potu, da postane ne le nacijonalistična, ampak tudi kapitalistična država.

Otvoritev angleško-indijske konference

S pozdravnim govorom angleškega kralja je bilo v sredo otvorjeno v Londonu takozvano »zborovanje pri okrogli mizi«. Na konferenci se posvetujejo o bodoči indijski ustavi. Zastopan pa ni na konferenci indijski narodni kongres, ki stoji pod vplivom Ghandija. Naša slika nam kaže nekaj odličnejših indijskih knezov (maharadž) v njihovih slikovitih nošah. Gornja slika: Nawab-a iz Bhopal-a, Gatiwar-ja iz Barode, na spodnji sliki maharadža iz Alwara, in maharadža iz Thalawara.

Zajec: »Oprostite, to je Vaš pes, kajne?«

Radio

Ljubljana, sobota, 15. novembra: 12.15 Plošče (mešan program). 12.45 Dnevne vesti 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Plošče. 18.00 Viktor Pirnat: V dolini gradov (Kartuzija, Pleterje, III. del). 18.30 Radio orkester. 19.30 Ga. Orthaber: Angleščina 20.00 G. Jug poje samospeve. 21.00 Jugoslovanska glasba, izvaja Radio orkester. 22.00 Časovna napoved in poročila. 22.15 Hawai jazz. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, sobota, 15. novembra: 13.30 Vreme, Novice. 17.00 Radio orkester. 19.50 Uvod k prenosu. 20.00 Prenos iz Beograda: opera.

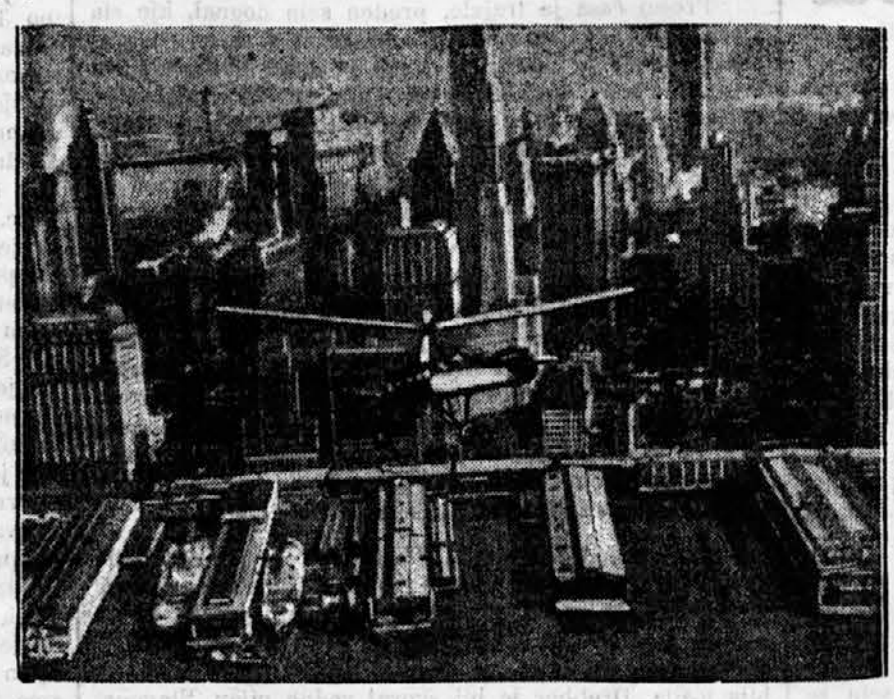

Letalo nad nebotičniki.
To letalo lahko leti nad nebotičniki, pa tudi med njimi, ker se lahko dvigne v zrak brez zaleta, in ravno tako se lahko tudi navpik spusti na tla.

Izdaja tiskarna »Merkur«. Gregorčičeva ulica 23. Za tiskarno odgovarja Otmar Mihálek. — Urednik Janez Debevec. — Za inseratni del odgovarja August Kosman — Vsi v Ljubljani.